

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Рахункової палати
від 26.06.2018 № 15-4

ЗВІТ **про результати аудиту ефективності використання коштів** **державного бюджету на соціальний захист ветеранів війни**

Київ 2018

Рахункова палата від імені Верховної Ради України здійснює контроль за надходженням коштів до Державного бюджету України та їх використанням (стаття 98 Конституції України).

Організацію, повноваження та порядок діяльності Рахункової палати визначає Закон України від 02.07.2015 № 576-VIII “Про Рахункову палату”.

Цей закон визначає, що повноваження, покладені на Рахункову палату Конституцією України, здійснюються через провадження заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту).

Державний зовнішній фінансовий контроль (аудит) забезпечується Рахунковою палатою шляхом здійснення фінансового аудиту, аудиту ефективності, експертизи, аналізу та інших контрольних заходів.

Рахункова палата застосовує у своїй діяльності основні принципи діяльності Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю (INTOSAI), Європейської організації вищих органів фінансового контролю (EUROSAI) та Міжнародні стандарти вищих органів фінансового контролю (ISSAI) в частині, що не суперечить Конституції та законам України.

ЗМІСТ

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ	4
УЗАГАЛЬНЮЮЧІ РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ	6
1. ПЕРЕДУМОВА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ	16
1.1. Підстава для аудиту	16
1.2. Цілі аудиту.....	17
1.3. Обсяг аудиту	17
1.4. Критерії, що використовувались під час аудиту.....	18
1.5. Методика та методи аудиту	18
2. РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ	19
2.1. Оцінка виконання рекомендацій Рахункової палати за результатами попереднього аудиту.....	19
2.2. Оцінка ефективності використання коштів державного бюджету на виплату щорічної разової грошової допомоги	21
2.3. Оцінка ефективності використання коштів державного бюджету на виплату довічних державних стипендій	25
2.4. Оцінка ефективності використання коштів державного бюджету на санаторно-курортне лікування ветеранів війни	31
3. ОЦІНКА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ НАСЛІДКІВ ІСНУВАННЯ РИЗИКІВ ВТРАТИ ЦІЛІСНОЇ СИСТЕМИ САНАТОРНО-КУРОРТНОГО КОМПЛЕКСУ МІНСОЦПОЛІТИКИ.....	54

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

Скорочення	Повна назва законодавчих і нормативних актів
Закон № 847	Закон України від 07.07.1999 № 847 «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації»
Закон № 1058	Закон України від 09.07.2003 № 1058 «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»
Закон № 1584	Закон України від 23.03.2000 № 1584 «Про жертви нацистських переслідувань»
Закон № 1801	Закон України від 21.12.2016 № 1801 «Про Державний бюджет України на 2017 рік»
Закон № 2026	Закон України від 05.10.2000 № 2026 «Про курорти»
Закон № 2246	Закон України від 07.12.2017 № 2246 «Про Державний бюджет України на 2018 рік»
Закон № 2801	Основи законодавства України про охорону здоров'я від 19.11.1992 № 2801
Закон № 3551	Закон України від 22.10.1993 № 3551 «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»
Указ № 327	Указ Президента України від 11.04.2008 № 327/2008 «Про збільшення розміру та кількості державних стипендій окремим категоріям громадян»
Указ № 649	Указ Президента України від 21.11.2015 № 649/2015 «Про стипендію пам'яті М.Жизневського»
Указ № 689, Положення № 689	Указ Президента України від 17.05.2000 № 689/2000 «Про заснування довічних державних стипендій для учасників бойових дій у період Другої світової війни 1939–1945 років», яким затверджено Положення про довічні державні стипендії для учасників бойових дій у період Другої світової війни 1939–1945 років
Указ № 1147, Положення № 1147	Указ Президента України від 26.11.2001 № 1147/2001 «Про довічні іменні стипендії громадянам України, які зазнали переслідувань за правозахисну діяльність», яким затверджено Положення про довічні державні іменні стипендії громадянам України, які зазнали переслідувань за правозахисну діяльність
Указ № 1226, Положення № 1226	Указ Президента України від 12.10.2004 № 1226/2004 «Про довічні державні стипендії для осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною», яким затверджено Положення про довічні державні стипендії для осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною
Порядок № 133	Постанова Кабінету Міністрів України від 23.02.2011 № 133 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для виплати довічних державних стипендій»
Постанова № 139	Постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 № 139 «Про довічну стипендію пам'яті М.Жизневського»
Постанова № 170	Постанова Кабінету Міністрів України від 14.03.2018 № 170 «Деякі питання виплати у 2018 році разової грошової допомоги, передбаченої Законами України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» і «Про жертви нацистських переслідувань»
Постанова № 177	Постанова Кабінету Міністрів України від 18.02.2004 № 177 «Про забезпечення щорічної виплати разової грошової допомоги, передбаченої Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»
Постанова № 223	Постанова Кабінету Міністрів України від 05.04.2017 № 223 «Деякі питання виплати у 2017 році разової грошової допомоги, передбаченої Законами України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» і «Про жертви нацистських переслідувань»

Скорочення	Повна назва законодавчих і нормативних актів
Порядок № 187	Порядок забезпечення санаторно-курортними путівками деяких категорій громадян органами праці та соціального захисту населення, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 22.02.2006 № 187
Порядок № 228	Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228 «Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ»
Постанова № 324 Норми харчування	Постанова Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 № 324, якою затверджено Натуральні добові норми харчування в інтернатних установах, навчальних та санаторних закладах сфери управління Мінпраці
Положення про Мінсоцполітики	Постанова Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 № 423 «Про затвердження Положення про Міністерство соціальної політики України»
Постанова № 501	Постанова Кабінету Міністрів України від 16.05.2011 № 501 «Про затвердження переліку закладів охорони здоров'я та програм у галузі охорони здоров'я, що забезпечують виконання загальнодержавних функцій, видатки на які здійснюються з державного бюджету, та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України»
Постанова № 710	Постанова Кабінету Міністрів України від 11.10.2016 № 710 «Про ефективне використання державних коштів»
Постанова № 765, Порядок № 765	Постанова Кабінету Міністрів України від 15.07.1997 № 765 «Про затвердження Порядку акредитації закладу охорони здоров'я»
Постанова № 966	Постанова Кабінету Міністрів України від 03.09.1997 № 966 «Питання Міністерства праці та соціальної політики»
Постанова № 1138	Постанова Кабінету Міністрів України від 17.09.1996 № 1138 «Про затвердження переліку платних послуг, які надаються в державних і комунальних закладах охорони здоров'я та вищих медичних навчальних закладах»
Постанова № 1548	Постанова Кабінету Міністрів України від 25.12.1996 № 1548 «Про встановлення повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів)»
Розпорядження № 244	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.04.2017 № 244 «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству соціальної політики України на 2017 рік»
Розпорядження № 828	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.11.2017 № 828-р «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству соціальної політики на 2017 рік»
Розпорядження № 859	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 № 859-р «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству соціальної політики на 2017 рік»
Наказ № 335 Нормативи чисельності	Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 24.07.2002 № 335, яким затверджено Нормативи чисельності працівників структурних підрозділів санаторно-курортних закладів, які належать до сфери управління Мінпраці
Правила № 1098	Правила складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2002 № 1098

УЗАГАЛЬНЮЮЧІ РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ

Загальна чисельність ветеранів війни та осіб, на яких поширюється дія законів України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про жертви нацистських переслідувань» (далі – ветерани війни), щороку суттєво зменшується. Станом на 01.01.2017 до Єдиного державного автоматизованого реєстру осіб, які мають право на пільги, внесено інформацію про **1258,3 тис. осіб**, на початок 2018 року – **1176,4 тис. осіб**, які мають право на пільги згідно з цими законами.

Чинним законодавством встановлено гарантії держави ветеранам війни, серед яких виплата щорічної разової грошової допомоги та забезпечення їх санаторно-курортним лікуванням. Указами Президента України засновано 100 довічних державних стипендій для учасників бойових дій у період Другої світової війни 1939–1945 років, 200 – для громадян України, які зазнали переслідувань за правозахисну діяльність, а також довічні державні стипендії для осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, довічна державна стипендія пам'яті М. Жизневського для підтримки батьків Героя Небесної Сотні.

Обсяг бюджетних призначень з державного бюджету, виділених у 2017 році Міністерству соціальної політики України на соціальний захист ветеранів війни за бюджетними програмами за КПКВК 2501150 «Щорічна разова грошова допомога ветеранам війни і жертвам нацистських переслідувань та соціальна допомога особам, які мають особливі та особливі трудові заслуги перед Батьківщиною», КПКВК 2501160 «Довічні державні стипендії», КПКВК 2501470 «Санаторно-курортне лікування ветеранів війни, осіб, на яких поширюється чинність законів України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про жертви нацистських переслідувань» та інвалідів», **становив 1419,3 млн грн, у 2018 році – збільшився до 1492,3 млн гривень.**

Враховуючи викладене та актуальність порушеного питання, Рахунковою палатою згідно із Законом України «Про Рахункову палату» та Планом роботи на 2018 рік проведено аудит ефективності використання коштів державного бюджету на соціальний захист ветеранів війни.

1. Міністерство соціальної політики України як головний розпорядник бюджетних коштів за бюджетною програмою за КПКВК 2501150 забезпечило **адресне отримання у 2017 році щорічної разової грошової допомоги 1221,8 тис. особами**, на виплату якої використано **1269,1 млн грн**, станом на 15.05.2018 – **1108,1 тис. особами (1248,4 млн гривень).**

На виплату довічних державних стипендій **233 стипендіатам** за бюджетною програмою за КПКВК 2501160 у 2017 році використано **3,5 млн грн**, у 2018 році для виплати таких стипендій **229 стипендіатам** передбачено **4,1 млн гривень.**

Спрямування у 2017 році за бюджетною програмою за КПКВК 2501470 **142 млн грн** дало можливість забезпечити санаторно-курортним лікуванням у санаторіях сфери управління Мінсоцполітики **17,6 тис. осіб**, з них **9 тис. ветеранів війни та осіб, на яких поширюється дія законів України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про жертви**

нацистських переслідувань».

2. Кошти державного бюджету здебільшого спрямовано за цільовим призначенням, але Мінсоцполітики не забезпечено ефективного управління коштами державного бюджету, передбаченими на санаторно-курортне лікування ветеранів війни, та об'єктами державної власності, балансоутримувачами яких є спеціалізовані санаторії сфери його управління. В окремих випадках не забезпечено своєчасності, повноти прийняття управлінських рішень та ефективності внутрішнього контролю за використанням бюджетних коштів.

Не мінімізовано ризиків в організації, плануванні та використанні коштів державного бюджету на санаторно-курортне лікування ветеранів війни, забезпеченні якісного лікування та харчування у санаторіях сфери управління Мінсоцполітики.

У 2017 році **головним розпорядником коштів державного бюджету на санаторно-курортне лікування ветеранів війни (64579,6 тис. грн) були спрямовані двом санаторіям**, що належать до сфери його управління, які не мали **акредитаційних сертифікатів**. Через неналежний внутрішній контроль санаторіями здійснено покриття видатків спеціального фонду за рахунок коштів загального фонду на суму **3290,7 тис. гривень**.

Мінсоцполітики **неналежним чином організовано роботу з розгляду клопотань місцевих державних адміністрацій та подання Кабінетові Міністрів України проекту указу Президента України щодо призначення довічних стипендій учасникам бойових дій у період Другої світової війни 1939–1945 років**.

3. Мінсоцполітики не виконало частини рекомендацій Рахункової палати, наданих за результатами попереднього аудиту. Заплановані Міністерством заходи з усунення виявлених Рахунковою палатою порушень і недоліків було виконано не в повному обсязі, порушення і недоліки усунено частково. Не виконано пропозиції Рахункової палати щодо забезпечення виконання відповідних законів у частині реалізації в повному обсязі **соціальних гарантій ветеранів війни**, створення єдиної інформаційної системи з організації санаторно-курортного лікування ветеранів війни, доповнення переліку медичних послуг, які надають санаторії сфери Мінсоцполітики, медичною послугою за спеціалізацією «пульмонологія». Як наслідок, частина рекомендацій Рахункової палати була актуальною і на час цього аудиту.

4. Законодавчо встановлені права ветеранів війни на соціальний захист, як і раніше, обмежувалися в частині визначення розмірів щорічної разової грошової допомоги. Водночас, як і в минулі роки, **не усунуто законодавчої колізії між нормами Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» і законів України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про жертви нацистських переслідувань» щодо визначення розміру разової грошової допомоги ветеранам війни, яка відповідно до цих законів встановлюється у кратних розмірах від мінімальної пенсії за віком.**

Розміри виплат щорічної разової грошової допомоги були **визначені Кабінетом Міністрів України** залежно від категорії осіб у **межах бюджетних призначень** на відповідні роки, у 2018 році у середньому **збільшилися на 5,3 відс.** проти попереднього року, що нижче рівня інфляції за 2017 рік (13,7 відсотка).

Розміри таких виплат становили у 2017 році **лише 9,6–31,1 відс.**, у 2018 році – **9,2–29,7 відс.** розмірів, визначених законами України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про жертви нацистських переслідувань».

Обмеження законодавчо визначених прав ветеранів війни на соціальний захист у частині **визначення розмірів** щорічної разової грошової допомоги **відповідно до законів** призводить до звернень ветеранів війни до судів. При цьому не виділяється достатньо коштів за КПКВК 3504040 «Заходи щодо виконання рішень суду, що гарантовані державою для погашення боргів», зокрема за судовими рішеннями щодо зобов'язання перерахунку щорічної разової грошової допомоги відповідно до законів України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про жертви нацистських переслідувань». Так, лише у Дніпропетровській області обліковується **319 осіб**, яким за рішенням суду було здійснено перерахунок щорічної разової грошової допомоги, загальна сума боргу – **1,2 млрд гривень**.

4.1. Головним розпорядником коштів внесено некоректні дані до звіту про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 2501150 на 2017 рік щодо **100–відсоткового забезпечення** щорічною разовою грошовою допомогою ветеранів війни та жертв нацистських переслідувань. З урахуванням внесених змін цей результативний показник становив 99,6 відсотка. Зменшення кількості одержувачів щорічної разової грошової допомоги у встановлених аудитором випадках пов'язано не тільки з їх природним зменшенням, як зазначено у звіті, а і з невиконанням ПАТ «Укрпошта» грошової допомоги через відсутність адресата за місцем проживання.

4.2. Неefективне управління Дніпропетровським обласним центром по нарахуванню та здійсненню соціальних виплат коштами державного бюджету за КПКВК 2501150 призвело до **несвоєчасного повернення до бюджету залишків коштів минулих періодів**. Центрами поштового зв'язку Дніпропетровської дирекції ПАТ «Укрпошта» наприкінці бюджетного року не повернено невикористаних бюджетних коштів: станом на 01.01.2017 – 198,4 тис. грн, на 01.01.2018 – 130,7 тис. гривень.

5. Відповідальні особи Мінсоцполітики у 2017 році та I кварталі 2018 року не забезпечили належної та своєчасної організації роботи з розгляду клопотань місцевих державних адміністрацій щодо призначення довічних державних стипендій учасникам бойових дій у період Другої світової війни 1939–1945 років, що призвело до зволікання з поданням Кабінетові Міністрів України проекту указу Президента України та порушень законних прав осіб на отримання таких стипендій.

Зазначене стала можливим також через невизначеність у Положенні про

довічні державні стипендії для учасників бойових дій у період Другої світової війни 1939–1945 років, затвердженому Указом Президента України від 17.05.2000 № 689/2000, **термінів розгляду Міністерством клопотань місцевих державних адміністрацій і строків подання Кабінету Міністрів України проекту указу Президента України.**

При цьому **через відсутність обліку та реєстру клопотань** щодо призначення довічних державних стипендій Мінсоцполітики **не володіє повною інформацією** про кількість та стан розгляду поданих клопотань.

Як наслідок, за наявності у Мінсоцполітики **175 справ кандидатів** на призначення довічних стипендій учасникам бойових дій, враховуючи, що **із 100 стипендій**, заснованих Указом Президента України від 17.05.2000 № 689/2000, у 2017 році таку стипендію фактично отримували **лише 63 стипендіати**, у 2018 – **57 стипендіатів**, Мінсоцполітики на момент аудиту **ще не було підготовлено та подано Кабінету Міністрів України проект указу Президента України** про призначення таких стипендій у цьому році. У 2017 році за поданими Мінсоцполітики пропозиціями указом Президента України призначено **лише 7 довічних стипендій.**

При опрацюванні наданих місцевими державними адміністраціями клопотань про призначення довічних державних стипендій **учасникам бойових дій у період Другої світової війни 1939–1945 років** Мінсоцполітики у ряді випадків **не забезпечено об'єктивної оцінки** їх відповідності умовам призначення, що призвело до **позбавлення певної кількості ветеранів війни права на призначення довічної стипендії.**

Внаслідок незабезпечення належної організації подання Міністерством Кабінетові Міністрів України проекту указу Президента України щодо призначення довічних державних стипендій деякі **кандидати з числа учасників бойових дій** у період Другої світової війни 1939–1945 років у **віці 90–98 років** очікували розгляд їх справ у Мінсоцполітики **від одного до двох років** і померли, так і не дочекавшись розгляду.

Недосконалим було планування бюджетних видатків за КПКВК 2501160 на 2017, 2018 роки: **граничним обсягом видатків не забезпечено виплату довічних державних стипендій тим стипендіатам, які можуть бути призначені указами Президента України в межах встановлених квот, що створювало ризики незабезпечення фінансовим ресурсом виплати стипендій новопризначеним стипендіатам.**

У порушення пункту 7 Положення про довічні державні стипендії для учасників бойових дій у період Другої світової війни 1939–1945 років, затвердженого Указом Президента України від 17.05.2000 № 689/2000, пункту 7 Положення про довічні державні іменні стипендії громадянам України, які зазнали переслідувань за правозахисну діяльність, затвердженого Указом Президента України від 26.11.2001 № 1147/2001, місцеві державні адміністрації подавали копії свідоцтв про смерть стипендіатів **із затримкою від 1 до 8 місяців**, що впливало на якість планування та розподіл коштів, надлишок яких повертався до Міністерства.

6. На забезпечення ветеранів війни та інвалідів санаторно-курортним лікуванням за КПКВК 2501470 у 2017 році виділено 143,9 млн грн, у 2018 році – 167,5 млн гривень. Загалом показник забезпечення ветеранів війни санаторно-курортним лікуванням у 2017 році становив 32,8 відс., тобто лише кожний третій, хто потребував такого лікування. При цьому із 6,9 тис. осіб, які мали право на першочергове забезпечення санаторно-курортним лікуванням, його отримали менше 4 тис. осіб (58 відс.), із 7,1 тис. осіб із числа учасників бойових дій, які мали право на щорічне забезпечення санаторно-курортним лікуванням, його отримали лише 2,7 тис. осіб (38 відсотків).

Неврегульованість у Порядку забезпечення санаторно-курортними путівками деяких категорій громадян органами праці та соціального захисту населення, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 22.02.2006 № 187 (далі – Порядок № 187), питання надання санаторно-курортного лікування особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, а також постраждалим учасникам Революції Гідності відповідно до норм Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», **звужує коло осіб, що мають право на забезпечення санаторно-курортним лікуванням.**

Внаслідок внесення Законом України від 07.12.2017 № 2233 змін до Бюджетного кодексу України щодо припинення здійснення видатків з Державного бюджету України на утримання чотирьох спеціалізованих санаторіїв сфери управління Мінсоцполітики є **ризик руйнування цілісної системи санаторно-курортного комплексу Мінсоцполітики**, що може спричинити соціальну напругу серед пільгових категорій осіб.

Мінфіном і Мінсоцполітики як головним розпорядником коштів у межах передбачених законом про державний бюджет обсягів видатків за КПКВК 2501470 на 2017 і 2018 роки не задоволено об'єктивної потреби в коштах державного бюджету санаторіїв сфери його управління та не дотримано вимог пункту 20 Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228.

Як наслідок, санаторії не забезпечено коштами, достатніми для виконання вимог Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», унеможливлено надання **повноцінного, якісного та кваліфікованого санаторно-курортного лікування** ветеранам війни та особам з інвалідністю, виконання результативних показників бюджетної програми та охоплення таким лікуванням більшої кількості ветеранів війни.

Внаслідок недостатності коштів, передбачених за КПКВК 2501470, загальну потребу в коштах державного бюджету на санаторно-курортне лікування ветеранів війни у 2017 році задоволено на **43,1 відс.**, у 2018 році – на **45,2 відсотка.**

У 2017 році санаторіям затверджено з урахуванням змін обсяг видатків на продукти харчування за загальним фондом у сумі **32083,5 тис. грн**, що

становило **82,5 відс. потреби**. Такий розподіл давав можливість санаторіям у середньому забезпечити продуктами харчування осіб, які проходили лікування, **лише на 227 днів**, що становило **67,8 відс. повної потужності санаторіїв** (335 днів) і призвело до **низького рівня забезпечення ветеранів війни санаторно-курортним лікуванням**. Потребу в коштах на медикаменти і перев'язувальні матеріали задоволено санаторіям на **51,8 відс.**, оплату комунальних послуг та енергоносіїв – на **86,5 відс.**, у капітальних видатках – на **0,8 відсотка**. Водночас залишки невикористаних відкритих асигнувань на кінець 2017 року за КПКВК 2501470 становили **1042 тис. грн**, що є **неефективним управлінням коштами державного бюджету**. При цьому Мінсоцполітики розподіл коштів між санаторно-курортними закладами здійснювало **непропорційно та непрозоро**.

6.1. Мінсоцполітики як головним розпорядником коштів не забезпечено у 2017 році виконання вимог частини восьмої статті 20 Бюджетного кодексу України та пунктів 3 і 6 Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання у частині термінів подання і затвердження паспорта бюджетної програми за КПКВК 2501470, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2002 № 1098, що згідно з пунктом 17 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є **порушенням бюджетного законодавства**.

6.2. При складанні звіту про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 20501470 у 2017 році Мінсоцполітики не забезпечено підтвердження результативних показників бюджетної програми офіційною державною статистичною, фінансовою та іншою звітністю, даними бухгалтерського, статистичного та внутрішньогосподарського (управлінського) обліку згідно з частиною п'ятою статті 20 Бюджетного кодексу України.

6.3. Не забезпечено контролю з боку Мінсоцполітики, структурних підрозділів соціального захисту населення за дотриманням органами соціального захисту населення Порядку № 187, що призводить до **недотримання періодичності та черговості забезпечення ветеранів війни санаторно-курортним лікуванням з урахуванням пільг, передбачених законодавством для відповідних категорій**.

Перевіркою виявлено неодноразові порушення органами соціального захисту населення вимог пунктів 5, 6 і 7 Порядку № 187 щодо черговості та періодичності забезпечення ветеранів війни санаторно-курортними путівками у санаторіях сфери управління Мінсоцполітики.

6.4. Матеріально-технічна база санаторіїв сфери управління Мінсоцполітики є морально та фізично застарілою, зношеність основних фондів становить майже 90 відс., що не сприяє якісному і повному наданню послуг, комфортному перебуванню ветеранів війни у цих закладах, знижує ефективність використання коштів державного бюджету, виділених на соціальний захист ветеранів війни.

6.5. Санаторіями здійснюється господарська діяльність та надаються послуги з **порушенням вимог законодавства у сферах пожежної та**

техногенної безпеки, цивільного захисту. Так, санаторієм «Перемога» не здійснено відповідних заходів з пожежної безпеки, що зафіксовано у приписі Святошинського районного управління ГУ ДСНС України у м. Києві.

Через несвоєчасне та неповне реагування санаторієм «Батьківщина» на приписи Дрогобицького міжміського відділу Державної установи «Львівський обласний лабораторний центр МОЗ України» щодо непридатності для споживання водопровідної води та Трускавецького міського відділу ГУ ДСНС України у Львівській області щодо техногенної та пожежної безпеки, умови для санаторно-курортного лікування відпочиваючих з жовтня 2017 року небезпечні.

6.6. Мінсоцполітики не забезпечено виконання пункту 2 наказу Мінпраці від 20.12.2005 № 426 «Про функціонування санаторіїв, що входять до сфери управління Мінпраці, в умовах обмеженого фінансування» (далі – Наказ № 426) у частині встановлення **порядку реалізації** юридичним і фізичним особам санаторно-курортних путівок за повну вартість, а також щорічного затвердження **кількості** санаторно-курортних путівок, що підлягає реалізації юридичним і фізичним особам за повну вартість.

6.7. Через неналежний контроль Мінсоцполітики за діяльністю санаторіїв сфери його управління встановлено низку порушень з боку їх керівників:

- у порушення вимог Основ законодавства України про охорону здоров'я від 19.11.1992 № 2801 і пункту 2 Порядку акредитації закладу охорони здоров'я, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15.07.1997 № 765, за відсутності контролю з боку Мінсоцполітики спеціалізовані санаторії «Перемога» та «Слава» у 2017 році провадили свою діяльність **без акредитаційних сертифікатів МОЗ**, тобто без офіційного підтвердження спроможності надання ними якісних медичних послуг з дотриманням стандартів у сфері охорони здоров'я. За цей період Мінсоцполітики було спрямовано санаторіям на санаторно-курортне лікування пільгових категорій громадян **64579,6 тис. грн** бюджетних коштів (санаторію «Перемога» – 34322,8 тис. грн, «Слава» – 30256,8 тис. гривень);

- не забезпечено збалансованого і повноцінного харчування ветеранів війни та інвалідів згідно із Натуральними добовими нормами харчування громадян, які відпочивають у санаторіях сфери управління Мінсоцполітики, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 № 324, та допущено недоліки в організації харчування;

- низький рівень укомплектованості штатів санаторіїв посадами лікарів **не забезпечує повною мірою кваліфіковане лікування ветеранів війни;**

- у порушення вимог частини четвертої статті 13 Бюджетного кодексу України санаторіями «Слава», «Перемога» і «Батьківщина» власні надходження не спрямовувалися на покриття витрат, пов'язаних з організацією та наданням платних послуг, що призвело до **покриття видатків спеціального фонду за рахунок коштів загального фонду бюджету.** Як наслідок, кошти загального фонду (**3290,7 тис. грн**) використано з **порушенням бюджетного законодавства** (санаторієм «Слава» – 501,7 тис. грн, «Перемога» –

735,9 тис. грн, у 2017 році – 663,1 тис. грн та I кварталі 2018 року – 72,8 тис. грн, «Батьківщина» – 2053,1 тис. грн, 1881 і 172,1 тис. грн відповідно);

- у порушення Наказу № 426 і з недотриманням положень про санаторії, а саме за відсутності наказу Мінсоцполітики щодо кількості путівок, яка підлягає реалізації за повну вартість, на початку 2018 року здійснено продаж 117 санаторно-курортних путівок на загальну суму **1100,7 тис. гривень**.

7. Виявлено ознаки кримінального правопорушення під час приватизації об'єкта державної власності (нежитлової споруди колишнього об'єкта цивільної оборони (бомбосховища)), який перебуває на балансі Спеціалізованого Одеського санаторію «Салют», уповноважений орган – Мінсоцполітики. Фондом державного майна України цей об'єкт включено до переліку об'єктів державної власності групи А, що підлягають приватизації, регіональне відділення Фонду державного майна України по Одеській області здійснило продаж державного майна.

8. За результатами проведеного аудиту Рахункова палата рекомендує Кабінету Міністрів України:

- розглянути питання законодавчого врегулювання розмірів щорічної разової грошової допомоги та забезпечення судових рішень щодо зобов'язання перерахунку щорічної разової грошової допомоги відповідно до законів України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про жертви нацистських переслідувань»;

- підготувати пропозиції щодо внесення змін до Положення про довічні державні стипендії для учасників бойових дій у період Другої світової війни 1939–1945 років, Положення про довічні державні іменні стипендії громадянам України, які зазнали переслідувань за правозахисну діяльність, у частині визначення термінів подання місцевими державними адміністраціями клопотань, розгляду їх Мінсоцполітики та строків подання Кабінету Міністрів України проекту указу Президента України про призначення довічних державних стипендій;

- розглянути питання включення закладів сфери управління Мінсоцполітики (спеціалізованих санаторіїв «Перемога», «Батьківщина», «Слава», «Салют») до переліку державних програм розвитку та підтримки закладів охорони здоров'я, що перебувають у державній власності, який затверджується Кабінетом Міністрів України згідно з підпунктом «є» пункту 8 частини першої статті 87 Бюджетного кодексу України;

- внести зміни до Положення про Міністерство соціальної політики України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 № 423, передбачивши в ньому повноваження, що стосуються довічних державних стипендій.

9. Рахункова палата рекомендує Мінсоцполітики забезпечити усунення виявлених в ході аудиту недоліків та виконання наданих за результатами аудиту рекомендацій:

- підготувати пропозиції Кабінету Міністрів України щодо внесення змін до Положення про Мінсоцполітики, передбачивши в ньому повноваження, що

стосуються довічних державних стипендій;

- підготувати пропозиції Кабінету Міністрів України щодо законодавчого врегулювання розмірів щорічної разової грошової допомоги;

- невідкладно розглянути наявні подання обласних та Київської міської державних адміністрацій щодо призначення довічних державних стипендій учасникам бойових дій у період Другої Світової війни 1939–1945 років, які мають визначні заслуги, та підготувати для подання Кабінету Міністрів України проект указу Президента України;

- підготувати пропозиції щодо внесення змін до Положення про довічні державні стипендії для учасників бойових дій у період Другої світової війни 1939–1945 років, Положення про довічні державні іменні стипендії громадянам України, які зазнали переслідувань за правозахисну діяльність, у частині визначення термінів подання місцевими державними адміністраціями клопотань, розгляду їх Мінсоцполітики та строків подання Кабінету Міністрів України проекту указу Президента України про призначення довічних державних стипендій;

- підготувати пропозиції Кабінетові Міністрів України щодо внесення змін до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для виплати довічних державних стипендій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.02.2011 № 133, у частині виплати довічних державних стипендій з дня набрання чинності указом Президента України, а також упорядкування назв органів соціального захисту населення;

- забезпечити належний облік і ведення реєстру клопотань обласних та Київської міської державних адміністрацій щодо призначення довічних державних стипендій;

- здійснювати планування видатків за КПКВК 2501160, виходячи з кількості державних стипендій для учасників бойових дій у період Другої світової війни 1939–1945 років, заснованих указом Президента України;

- підготувати пропозиції Кабінету Міністрів України щодо внесення змін до Закону України від 07.07.1999 № 847 «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації», постанов Кабінету Міністрів України від 03.09.1997 № 966 «Питання Міністерства праці та соціальної політики», від 16.05.2011 № 501 «Про затвердження переліку закладів охорони здоров'я та програм у галузі охорони здоров'я, що забезпечують виконання загальнодержавних функцій, видатки на які здійснюються з державного бюджету, та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України» у частині осучаснення назв санаторіїв сфери управління Мінсоцполітики;

- підготувати пропозиції Кабінету Міністрів України щодо врегулювання у Порядку № 187 забезпечення санаторно-курортним лікуванням осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, постраждалих учасників Революції Гідності;

- забезпечити контроль за дотриманням органами соціального захисту населення періодичності та черговості надання санаторно-курортних путівок;

- запровадити форми звітності органів соціального захисту щодо забезпечення санаторно-курортним лікуванням ветеранів війни в санаторіях Мінсоцполітики в розрізі всіх категорій, які мають право на таку пільгу;
- затвердити порядок обліку, зберігання, розподілу та видачі путівок до санаторіїв сфери управління Мінсоцполітики в органах соціального захисту;
- затвердити форму звітності санаторіїв щодо їх медичної діяльності;
- забезпечувати потребу санаторіїв у видатках на харчування та першочергову потребу в медикаментах і капітальних видатках;
- забезпечити збалансоване та повноцінне харчування ветеранів війни та інвалідів у санаторіях Мінсоцполітики згідно з Натуральними добовими нормами харчування громадян, які відпочивають у санаторіях сфери управління Мінсоцполітики, а також їх кваліфіковане лікування;
- привести штатні розписи санаторіїв у відповідність із вимогами Нормативів чисельності працівників структурних підрозділів санаторно-курортних закладів, які належать до сфери управління Мінпраці, затверджених наказом Міністерства праці та соціальної політики від 24.07.2002 № 335, з урахуванням фактичної кількості розгорнутих ліжок;
- розробити згідно з положеннями про санаторії порядок надання ними платних послуг і методичку формування їх вартості;
- забезпечити дотримання бюджетного законодавства при складанні і затвердженні паспортів бюджетних програм, внесенні даних до звітів про виконання паспорта бюджетної програми;
- забезпечити дотримання вимог бюджетного законодавства при плануванні надходжень до спеціального фонду державного бюджету;
- забезпечити внутрішній контроль за використанням коштів державного бюджету за КПКВК 2501470, 2501150, 2501160;
- провести службове розслідування щодо нежиття посадовими особами дієвих заходів для повернення відчуженого об'єкта Спеціалізованого Одеського санаторію «Салют» (нежитлової споруди колишнього об'єкта цивільної оборони (бомбосховища)) до державної власності;
- провести внутрішній аудит з питань незабезпечення санаторіями сфери управління Мінсоцполітики збалансованого та повноцінного харчування ветеранів війни згідно із Натуральними добовими нормами харчування громадян, які відпочивають у санаторіях сфери управління Мінсоцполітики, з'ясувати причини його незабезпечення.

Притягнути до відповідальності посадових осіб, винних у порушенні законодавства. Про результати поінформувати Рахункову палату.

10. Поінформувати Національну поліцію України та Національне антикорупційне бюро України про виявлені ознаки кримінального правопорушення в діях посадових осіб Мінсоцполітики, Фонду державного майна України та Спеціалізованого Одеського санаторію «Салют» при приватизації об'єкта державної власності (нежитлової споруди колишнього об'єкта цивільної оборони (бомбосховища)), який перебуває на балансі Спеціалізованого Одеського санаторію «Салют».

1. ПЕРЕДУМОВА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ

1.1. Підстава для аудиту

Статтею 92 Конституції України встановлено, що **виключно законами України визначаються основи соціального захисту.**

Закон № 3551 визначає правовий статус **ветеранів війни**, забезпечує створення належних умов для їх життєзабезпечення, сприяє формуванню в суспільстві шанобливого ставлення до них. До ветеранів війни належать: **учасники бойових дій** (стаття 5), **особи з інвалідністю внаслідок війни** (стаття 7), **учасники війни** (стаття 9). Пільги для ветеранів війни визначено статтями 12–14 Закону № 3551 залежно від категорії ветерана.

Законом № 1584 визначено правові, економічні та організаційні засади державної політики щодо **жертв нацистських переслідувань**, статтею 6 якого передбачено забезпечення їх соціального захисту.

Однією з гарантій держави ветеранам війни та особам, на яких поширюється дія Законів № 3551 (статті 12–16) та № 1584 (статті 6¹–6⁴), є забезпечення їх **санаторно-курортним лікуванням.**

Згідно з Постановою № 501 у переліку закладів охорони здоров'я, що забезпечують надання санаторно-реабілітаційної допомоги, до **сфери управління Мінсоцполітики** віднесено: Спеціалізований клінічний санаторій «Перемога», м. Київ (далі – санаторій «Перемога»), Спеціалізований санаторій «Ветеран», м. Алушта Автономної Республіки Крим (далі – санаторій «Ветеран»), Спеціалізований санаторій «Батьківщина», м. Трускавець Львівської області (далі – санаторій «Батьківщина»), Спеціалізований санаторій «Салют», м. Одеса (далі – санаторій «Салют»), Спеціалізований санаторій «Слава», м. Миргород Полтавської області (далі – санаторій «Слава»), Спеціалізований санаторій імені М. О. Семашка, смт Сімеїз (м. Ялта) Автономної Республіки Крим (далі – санаторій імені М. О. Семашка). Слід відмітити, що санаторії «Ветеран» та імені М. О. Семашка знаходяться на непідконтрольній Україні території.

Статтями 12–14 Закону № 3551 також передбачено **виплату ветеранам війни** (учасникам бойових дій та особам, прирівняним до них; інвалідам війни I–III груп; учасникам війни, нагородженим орденами і медалями колишнього СРСР за самовіддану працю та бездоганну військову службу в тилу в роки Великої Вітчизняної війни, іншим учасникам війни) **щорічної разової грошової допомоги.**

Указами № 689 засновано **100** довічних державних стипендій для **учасників бойових дій** у період Другої світової війни 1939–1945 років, які мають визначні заслуги і зробили вагомий внесок у розбудову Української держави, № 1147 – **200** довічних державних іменних стипендій для громадян України, які **знанали переслідувань за правозахисну діяльність**, № 1226 – довічні державні стипендії для осіб, які мають **особливі заслуги перед Батьківщиною**, № 649 – довічна державна стипендія пам'яті М. Жизневського для підтримки батьків Героя Небесної Сотні.

У **2017, 2018 роках** Міністерству соціальної політики України за КПКВК 2501470, 2501150, 2501160 законами про державний бюджет

затверджено бюджетні призначення у загальній сумі **1,4 млрд грн та 1,5 млрд грн** відповідно. Обсяги бюджетних призначень, виділених на соціальний захист ветеранів війни, **протягом останніх чотирьох років збільшились у 1,7 рази.**

Згідно з **Положенням про Мінсоцполітики** Міністерство є центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізацію державної політики, зокрема щодо соціального захисту ветеранів війни та учасників антитерористичної операції. Мінсоцполітики, зокрема, організовує **виплату до 5 травня разової грошової допомоги** ветеранам війни, особам, на яких поширюється дія Закону № 3551, **санаторно-курортне лікування** ветеранів війни та учасників антитерористичної операції. Повноваження Мінсоцполітики, що стосуються **довічних державних стипендій, окремо у Положенні не визначено.**

З огляду на соціальну важливість цього питання, враховуючи гарантії держави ветеранам війни та їх похилий вік, значні кошти державного бюджету, спрямовані на зазначені цілі, **обрана тема аудиту є важливою та актуальною.**

Питання ефективності використання коштів державного бюджету на соціальний захист ветеранів війни досліджувалося Рахунковою палатою у 2015 році, відповідний звіт затверджено рішенням Рахункової палати від 24.03.2015 № 5-3. Заплановані Міністерством заходи щодо усунення виявлених Рахунковою палатою порушень та недоліків, **не було виконано в повному обсязі, як наслідок, порушення усунені частково.**

1.2. Цілі аудиту

Сприяти: реалізації всіх рекомендацій Рахункової палати, наданих за результатами попереднього аудиту; продуктивному, результативному, економному та законному використанню коштів державного бюджету, виділених на соціальний захист ветеранів війни; удосконаленню механізму соціального захисту ветеранів війни за рахунок коштів державного бюджету, збільшенню рівня та якості забезпечення ветеранів війни законодавчо визначеними пільгами шляхом надання рекомендацій щодо удосконалення нормативно-правової бази, покращення організаційних та внутрішніх процесів.

1.3. Обсяг аудиту

Предметом аудиту були кошти державного бюджету, виділені за бюджетними програмами: за КПКВК 2501150 «Щорічна разова грошова допомога ветеранам війни і жертвам нацистських переслідувань та соціальна допомога особам, які мають особливі та особливі трудові заслуги перед Батьківщиною» (далі – КПКВК 2501150), КПКВК 2501160 «Довічні державні стипендії» (далі – КПКВК 2501160), КПКВК 2501470 «Санаторно-курортне лікування ветеранів війни, осіб, на яких поширюється чинність законів України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про жертви нацистських переслідувань» та інвалідів» (далі – КПКВК 2501470) у 2017 році у загальній сумі **1419,3 млн грн**; у 2018 році – **1492,3 млн гривень**; законодавчі, нормативно-правові, розпорядчі та інші акти щодо отримання та використання

цих коштів; управлінські рішення Мінсоцполітики, структурних підрозділів соціального захисту населення, органів соціального захисту населення, санаторіїв сфери управління Мінсоцполітики в частині здійснення заходів, спрямованих на соціальний захист ветеранів війни; бюджетна, фінансова, статистична звітність; первинні документи та документи бухгалтерського обліку; бюджетні запити, кошториси, паспорти бюджетних програм, звіти про їх виконання за 2017 рік та інші документи Мінсоцполітики та санаторіїв.

Об'єктами аудиту обрано: Мінсоцполітики (головний розпорядник бюджетних коштів); департамент соціального захисту населення Дніпропетровської обласної державної адміністрації (м. Дніпро), департамент праці та соціальної політики Одеської міської ради та його структурні підрозділи (м. Одеса), Дніпропетровський обласний центр по нарахуванню та здійсненню соціальних виплат (м. Дніпро), управління праці та соціального захисту населення Чечелівської районної в місті Дніпрі ради (м. Дніпро), управління соціального захисту населення Миргородської міської ради (м. Миргород), Франківський відділ соціального захисту управління соціального захисту департаменту гуманітарної політики Львівської міської ради (м. Львів); санаторії сфери управління Мінсоцполітики – санаторії «Перемога», «Слава», «Салют», «Батьківщина». За результатами аудиту складено **11 актів**, які підписані об'єктами аудиту без зауважень. Направлено запит Фонду державного майна України.

1.4. Критерії, що використовувались під час аудиту

Щодо оцінки законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень:

дотримання законодавчих, нормативно-правових актів та розпорядчих документів, рішень Мінсоцполітики при прийнятті управлінських рішень щодо використання коштів державного бюджету на соціальний захист ветеранів війни; обґрунтованість планування та ефективність управління бюджетними коштами, спрямованими на соціальний захист ветеранів війни.

Щодо оцінки продуктивності та результативності використання бюджетних коштів:

рівень забезпечення ветеранів війни санаторно-курортним лікуванням, його відповідність профілю захворювання ветеранів та своєчасність; якість та повнота надання ветеранам війни послуг із санаторно-курортного лікування у санаторіях Мінсоцполітики; повнота та своєчасність виплати ветеранам війни щорічної разової грошової допомоги; повнота та своєчасність виплати ветеранам війни довічних та державних стипендій; рівень досягнення мети та результативних показників бюджетних програм за КПКВК 2501470, КПКВК 2501150 та КПКВК 2501160.

1.5. Методика та методи аудиту

Під час аудиту використано Загальні рекомендації з проведення аудиту ефективності використання державних коштів, затверджені постановою Колегії Рахункової палати від 12.07.2006 № 18-4.

У ході аудиту основну увагу приділено питанням законного, продуктивного, результативного та економного використання коштів державного бюджету на соціальний захист ветеранів війни. Поряд з цим, враховуючи, що обрана тема аудиту є складною і потребує комплексного підходу, додатково використано елементи аудиту відповідності.

Застосовано такі методи: аналіз нормативно-правових, адміністративних, розпорядчих актів і документів, що регламентують питання використання коштів державного бюджету на соціальний захист ветеранів війни; перевірка обґрунтованості планування видатків державного бюджету за КПКВК 2501470, КПКВК 2501150 та КПКВК 2501160 на 2017, 2018 роки; перевірка та аналіз показників бюджетної, фінансової, статистичної та оперативної звітності; аналіз досягнутих результатів; оцінка обґрунтованості та своєчасності прийняття рішень з питань, що досліджувались; опрацювання запитів з питань аудиту; опитування посадових осіб об'єктів аудиту; аналіз результатів зовнішніх та внутрішніх аудитів (перевірок) з питань, що досліджувались.

Для цілей аудиту використано інформацію щодо нормативно-правового врегулювання питання використання коштів державного бюджету на соціальний захист ветеранів війни, підготовлену департаментом з питань правового забезпечення Рахункової плати.

Згідно з вимогами Закону України від 01.06.2010 № 2297 «Про захист персональних даних» прізвища ветеранів війни та жертв нацистських переслідувань знеособлено.

2. РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ

2.1. ОЦІНКА ВИКОНАННЯ РЕКОМЕНДАЦІЙ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОПЕРЕДНЬОГО АУДИТУ

Мінсоцполітики не виконано частину рекомендацій Рахункової палати за результатами аудиту ефективності використання коштів державного бюджету у 2014 році на соціальний захист ветеранів війни. Звіт про результати аудиту затверджено постановою Колегії Рахункової палати від **24.03.2015 № 5-3.** Заплановані Міністерством заходи з усунення виявлених Рахунковою палатою порушень і недоліків **виконано не в повному обсязі, порушення і недоліки усунено частково.** Як наслідок, частина рекомендацій Рахункової палати залишається актуальною і на сьогодні.

За результатами зазначеного аудиту надано пропозиції Кабінету Міністрів України удосконалити нормативно-правове забезпечення соціального захисту ветеранів війни в частині усунення колізії між нормами Законів № 1058 та № 3551 щодо визначення розміру разової грошової допомоги ветеранам війни. Мінсоцполітики рекомендовано, зокрема, забезпечити: обґрунтоване планування видатків на соціальний захист ветеранів війни, створення єдиної інформаційної мережі щодо обліку черги на санаторне лікування ветеранів війни, контроль за фактичною чисельністю одержувачів довічних державних стипендій тощо. Мінсоцполітики наказом від 13.05.2015 № 510 затверджено **План заходів** щодо усунення недоліків, виявлених під час аудиту ефективності використання коштів

державного бюджету у 2014 році на соціальний захист ветеранів війни.

2.1.1. Виявлений стан справ

Згідно з пропозиціями Рахункової палати щодо забезпечення виконання Законів № 3551 та № 1584 **в частині реалізації в повному обсязі соціальних гарантій ветеранам війни** Мінсоцполітики як головним розпорядником коштів надано Мінфіну бюджетні запити (додаткові) до проектів державного бюджету на 2017, 2018 роки за КПКВК 2501150 на виплату щорічної грошової допомоги ветеранам війни відповідно до вимог зазначених законів, які були враховані **в межах бюджетних призначень на відповідний рік**.

Під час формування бюджетних запитів за КПКВК 2501470 Мінсоцполітики надавало Мінфіну пропозиції щодо потреби у видатках для **повноцінного функціонування санаторіїв, які в повному обсязі не були враховані, що не забезпечувало якісного лікування та повноцінного харчування ветеранів війни в санаторіях Мінсоцполітики**.

На виконання пропозиції Рахункової палати щодо створення єдиної інформаційної системи організації санаторно-курортного лікування ветеранів війни було розроблено інформаційно-аналітичну систему соціального захисту з організації санаторно-курортного лікування, зокрема, в частині звіту в розрізі категорій осіб з урахуванням профілю захворювання, пілотний проект якої відпрацьовувався у Вінницькій області (на сьогодні не працює у зв'язку із відсутністю фінансування). Планом заходів Мінсоцполітики передбачалось опрацювати питання доповнення програмного комплексу Централізованого банку даних з проблем інвалідності (ЦБІ) в частині формування мережі обліку для забезпечення санаторно-курортними путівками ветеранів війни та інвалідів, але у цьому році розглядалися лише пропозиції для технічного завдання із доопрацювання ЦБІ.

Щодо виконання пропозиції Рахункової палати опрацювати питання можливості доповнення переліку медичних послуг, які надають санаторії сфери Мінсоцполітики, медичною послугою за спеціалізацією «**пульмонологія**» (яку надавали санаторно-курортні заклади АР Крим «Ветеран» та ім. Семашка) **шляхом отримання відповідної ліцензії МОЗ**, встановлено, що адміністрацією санаторію «Салют» наказом від 04.06.2015 було затверджено План підготовчих заходів за спеціалізацією «пульмонологія», а також показання для направлення на санаторно-курортне лікування хворих із захворюваннями органів дихання. Разом з тим в подальшому санаторієм «Салют» повідомлено, що заклад згідно з наявною ліцензією має право приймати на лікування хворих із захворюваннями органів дихання, що входить до спеціальності «терапія». Отже, на сьогодні **ліцензії МОЗ за спеціалізацією «пульмонологія» діючі санаторії Мінсоцполітики не мають**.

2.1.2. Рекомендації Мінсоцполітики:

- забезпечити якісне та кваліфіковане санаторно-курортне лікування та харчування ветеранів війни;
- створити єдину інформаційну систему з організації санаторно-курортного лікування ветеранів війни.

2.2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ НА ВИПЛАТУ ЩОРІЧНОЇ РАЗОВОЇ ГРОШОВОЇ ДОПОМОГИ

2.2.1. Міністерством соціальної політики як головним розпорядником бюджетних коштів за КПКВК 2501150 забезпечено адресне отримання у 2017 році щорічної разової грошової допомоги 1221,8 тис. особами, у цьому році станом на 15.05.2018 – 1108,1 тис. особами, які мали на це право. На виплату щорічної разової допомоги та соціальної допомоги особам, які мають особливі та особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, у 2017, 2018 роках виділено 1271,6 млн грн та 1320,8 млн грн відповідно.

Законодавчо встановлені права ветеранів війни на соціальний захист, як і раніше, обмежувалися в частині визначення розмірів щорічної разової грошової допомоги. Розміри таких виплат становили у 2017 році лише 9,6–31,1 відс., у 2018 році – 9,2–29,7 відс. розмірів, визначених Законами № 3551 та № 1584.

2.2.1.1. Законодавча база

Статтями 12–16 Закону № 3551 передбачено право ветеранів війни, осіб, на яких поширюється дія цього Закону, та осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, на виплату разової грошової допомоги. Відповідно до статей 6¹–6⁴ Закону № 1584 щороку до 5 травня виплачується разова грошова допомога й особам, що належать до числа **жертв нацистських переслідувань**.

Законом № 3551 надання щорічної разової грошової допомоги ветеранам війни передбачено **в таких розмірах**: учасникам бойових дій та особам, прирівняним до них, – **п'ять** мінімальних пенсій за віком; інвалідам війни: I групи – **десять**; II – **вісім**; III – **сім**; учасникам війни, нагородженим орденами і медалями колишнього СРСР за самовіддану працю та бездоганну військову службу в тилу в роки Великої Вітчизняної війни, – **чотири**, іншим учасникам війни – **три мінімальні пенсії за віком**.

Законом України від **28.12.2014 № 79** «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин» внесено зміни до Бюджетного кодексу України, якими визначено, **що норми і положення статей 12, 13, 14, 15 та 16 Закону України № 3551, статей 6¹, 6², 6³ та 6⁴ Закону № 1584 застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України**, виходячи з наявних фінансових ресурсів державного і місцевого бюджетів та бюджетів фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування. Вказана норма **вступила в дію з 01.01.2015**.

Водночас, до цього часу **не усунуто законодавчої колізії між нормами Законів № 1058 та № 3551 щодо визначення розміру разової грошової допомоги ветеранам війни**. Відповідно до Закону № 3551 розміри щорічної разової грошової допомоги встановлено в розмірах, **кратних розміру мінімальної пенсії за віком** залежно від категорії осіб, при тому, що статтею 28 Закону № 1058 визначено, що мінімальний розмір пенсії за віком застосовується **виключно для визначення розмірів пенсій, призначених згідно з цим Законом**.

Питання виплати та **визначення розмірів** щорічної разової грошової допомоги **залежно від категорій ветеранів війни** на відповідний рік регулювалося постановами Кабінету Міністрів України (у 2017 році – Постанова № 223, у 2018 році – Постанова № 170).

З метою реалізації положень статті 17¹ Закону № 3551 Кабінетом Міністрів України було прийнято **Постанову № 177**, яка на сьогодні є **застарілою** та потребує внесення змін, оскільки розміри щорічної разової допомоги у законі про державний бюджет не визначаються.

2.2.1.2. Виявлений стан справ

У 2017, 2018 роках розміри виплат були **визначені Кабінетом Міністрів України в межах бюджетних призначень** на відповідні роки, у **2018 році у середньому збільшилися на 5,3 відс. проти попереднього року, що нижче рівня інфляції за 2017 рік (13,7 відсотка)**. Визначені Кабінетом Міністрів України в межах бюджетних призначень розміри цих виплат становили у 2017 році лише **9,6–31,1 відс.**, у 2018 – **9,2–29,7 відс. розмірів, встановлених відповідними законами**.

Разом з тим, **обмеження законодавчо встановлених прав ветеранів війни на соціальний захист у частині визначення розмірів щорічної разової грошової допомоги відповідно до Закону № 3551 призводить до звернень таких осіб до судів**.

При цьому не виділяється достатньо коштів за КПКВК 3504040 «Заходи щодо виконання рішень суду, що гарантовані державою для погашення боргів», зокрема за судовими рішеннями щодо зобов'язання перерахунку щорічної разової грошової допомоги відповідно до Законів № 3551 та № 1584. Так, лише у Дніпропетровській області обліковується **319 осіб**, яким за рішенням суду було здійснено перерахунок щорічної разової грошової допомоги, загальна сума боргу по яких становить **1,2 млрд гривень**.

Відповідно до Постанов № 170 та № 223 районні органи соціального захисту населення перераховували кошти через відділення зв'язку або установи банків на особові рахунки громадян за місцем отримання пенсії (особам, які не є пенсіонерами, – за місцем їх проживання), що **не узгоджується із нормами статті 17¹ Закону № 3551**, якими передбачено окремим категоріям виплату за місцем проживання чи одержання грошового утримання; за місцем служби, а також на спеціальні рахунки установ виконання покарань і слідчих ізоляторів.

Бюджетними запитами за КПКВК 2501150 для виплати щорічної разової грошової допомоги визначено таку потребу в коштах з урахуванням доведеного Мінфіном граничного обсягу:

на 2017 рік – **1029952,8 тис. гривень**. Граничним обсягом, доведеним Мінфіном, забезпечено лише **13 відс. повної потреби з урахуванням норм Закону № 3551**, додаткова потреба в коштах – **6710465,3 тис. гривень**;

на 2018 рік – **1320780,8 тис. гривень**. Повна потреба – **8636380,7 тис. грн**, граничним обсягом забезпечено лише **15 відс. повної потреби**, додаткова потреба в коштах – **7315599,9 тис. гривень**.

Законами України про державний бюджет на 2017 та 2018 роки Мінсоцполітики затверджені бюджетні призначення: на 2017 рік у сумі **1029952,8 тис. грн**; на 2018 рік – **1320780,8 тис. гривень**. Відповідно до Розпорядження № 244 обсяги видатків споживання за КПКВК 2501150 у 2017 році збільшено на 273488,7 тис. гривень.

Згідно із паспортами бюджетної програми за КПКВК 2501150 на 2017, 2018 роки обсяги бюджетних призначень становили:

на 2017 рік – 1303441,5 тис. грн, з них: на виплату щорічної разової грошової допомоги – 1295027,1 тис. грн, соціальної допомоги особам, які мають особливі заслуги та особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, – 644,3 тис. грн; витрати на послуги зв'язку – 7764,7 тис. грн. та на погашення кредиторської заборгованості – 5,4 тис. гривень. Згідно з паспортом у редакції від 27.12.2017 – **1271580,4 тис. гривень** (зменшено на 31861,1 тис. гривень);

на 2018 рік – 1320780,8 тис. грн, з них: на виплату щорічної разової грошової допомоги – 1312470,3 тис. грн, соціальної допомоги особам, які мають особливі заслуги та особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, – 692,9 тис. грн; витрати на послуги зв'язку – 7617,5 тис. грн, на погашення кредиторської заборгованості – 0,1 тис. гривень.

Згідно зі звітом про виконання паспорта бюджетної програми станом на 1 січня 2018 року за КПКВК 2501150 касові видатки становили **1269120,1 тис. грн** (99,8 відс. обсягу кошторисних призначень зі змінами). Кількість осіб, що отримали щорічну разову грошову допомогу, – **1221768**, що на 4662 особи менше від кількості, затвердженої паспортом у редакції від 27.12.2017.

Головним розпорядником коштів внесено некоректні дані до звіту про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 2501150 на 2017 рік щодо **100-відсоткового забезпечення** щорічною разовою грошовою допомогою ветеранів війни. Фактично кількість осіб, які отримали разову грошову допомогу у 2017 році, – **1221,8 тис.**, що становить **95,7 відс.** затвердженої кількості у паспорті у першій редакції та **99,6 відс.** – у паспорті у редакції від 27.12.2017. Слід зазначити, що зменшення кількості одержувачів щорічної разової грошової допомоги у встановлених аудитором випадках пов'язано не тільки з природним зменшенням таких осіб, як зазначено у звіті, а і з невиплатою ПАТ «Укрпошта» грошової допомоги через відсутність адресата за місцем проживання.

Аудитором встановлено, що станом на 15.05.2018 щорічну разову грошову допомогу виплачено **1108,1 тис. осіб (95 відс.)**, касові видатки становили 1241,1 тис. грн (94 відс. затверджених).

2.2.1.3. Рекомендації:

– Кабінету Міністрів України розглянути питання законодавчого врегулювання розмірів щорічної разової грошової допомоги та забезпечення судових рішень щодо зобов'язання перерахунку щорічної разової грошової допомоги відповідно до Законів № 3551 та № 1584;

– Мінсоцполітики підготувати пропозиції Кабінету Міністрів України щодо законодавчого врегулювання розмірів щорічної разової грошової допомоги.

2.2.2. Неefективне управління Дніпропетровським обласним центром по нарахуванню та здійсненню соціальних виплат коштами державного бюджету за КПКВК 2501150 призвело до несвоєчасного повернення до бюджету залишків коштів минулих періодів. Центрами поштового зв'язку Дніпропетровської дирекції ПАТ «Укрпошта» наприкінці бюджетного року не повернено невикористаних бюджетних коштів: станом на 01.01.2017 – 198,4 тис. грн, на 01.01.2018 – 130,7 тис. гривень.

2.2.2.1. Нормативна база

Статтею 23 Бюджетного кодексу України визначено, що бюджетний період для всіх бюджетів, що складають бюджетну систему України, становить один календарний рік, який починається 1 січня кожного року і закінчується 31 грудня того ж року, а усі бюджетні призначення втрачають чинність після закінчення бюджетного періоду (крім випадків, передбачених цим Кодексом).

2.2.2.2. Виявлений стан справ

Аудитом встановлено, що станом на 01.01.2017 заборгованість центрів поштового зв'язку Дніпропетровської дирекції ПАТ «Укрпошта» (далі – центри поштового зв'язку) перед Дніпропетровським обласним центром по нарахуванню та здійсненню соціальних виплат становила **198,4 тис. гривень**. Тобто центрами поштового зв'язку не було повернено Центру кошти **не виплаченої у 2016 році** щорічної грошової допомоги в сумі **198,4 тис. гривень**. Протягом серпня–жовтня 2017 року центрами поштового зв'язку усі залишки коштів невикористаної грошової допомоги на загальну суму 517 тис. грн повернено Центру, зокрема і не повернені наприкінці 2016 року залишки.

Станом на 01.01.2018 на рахунках шести центрів поштового зв'язку обліковувався залишок коштів, передбачений на виплату грошової допомоги у 2017 році, в сумі **130,7 тис. грн**, тобто Центром не було забезпечено повернення центрами поштового зв'язку наприкінці 2017 року невикористаного залишку коштів (**130,7 тис. грн**), виділених за КПКВК 2501150 у 2017 році на виплату зазначеної допомоги, та, як наслідок, **перерахування цієї суми до державного бюджету, що є неefективним управлінням бюджетними коштами.**

Довідково. За результатами аудиту Центр листом від 24.05.2018 повідомив, що залишки коштів невикористаної разової грошової допомоги ветеранам війни до 5 травня, виділені у 2017 році за КПКВК 2501150, в травні 2018 року повернені центрами поштового зв'язку в повному обсязі в сумі 130,7 тис. грн на рахунок Центру та перераховані до державного бюджету.

2.2.2.3. Рекомендації Мінсоцполітики:

– забезпечити контроль за своєчасним поверненням органами соціального захисту населення до державного бюджету наприкінці бюджетного року залишків коштів, передбачених на виплату допомоги.

2.3. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ НА ВИПЛАТУ ДОВІЧНИХ ДЕРЖАВНИХ СТИПЕНДІЙ

2.3.1. Відповідальні особи Мінсоцполітики у 2017 році та I кварталі 2018 року не забезпечили належної та своєчасної організації роботи з розгляду клопотань місцевих державних адміністрацій щодо призначення довічних державних стипендій учасникам бойових дій у період Другої світової війни 1939–1945 років, що призвело до зволікання з поданням Кабінетові Міністрів України проекту указу Президента України та порушень законних прав осіб на отримання таких стипендій.

Зазначене стало можливим також через невизначеність у Положенні № 689 термінів розгляду Міністерством клопотань місцевих державних адміністрацій і строків подання Кабінетові Міністрів України проекту указу Президента України.

Як наслідок, за наявності у Мінсоцполітики **175 справ кандидатів** на призначення довічних стипендій учасникам бойових дій (із **100 стипендій**, заснованих Указом № 689, у 2017 році таку стипендію фактично отримували лише **63 стипендіати**, а у 2018 – **57**), на момент аудиту ще не було підготовлено та подано Кабінету Міністрів України проект указу Президента України щодо призначення таких стипендій у цьому році. У 2017 році за наданими Мінсоцполітики пропозиціями указом Президента України призначено лише **7 довічних стипендій**.

2.3.1.1. Законодавча база

Указами Президента України засновано довічні державні стипендії:

- Указом № 689 – для учасників бойових дій у період Другої Світової війни 1939–1945 років, які мають визначні заслуги і зробили вагомий внесок у розбудову Української держави, **100 довічних державних стипендій**.

Довідково. Згідно з Положенням № 689 на здобуття довічних стипендій для учасників бойових дій у період Другої Світової війни 1939–1945 років можуть бути висунуті особи з їх числа, які відзначені державними нагородами за заслуги в період Другої світової війни 1939–1945 років, зробили вагомий внесок у розбудову Української держави і проживають в Україні;

- Указом № 1147¹ – для громадян України, які зазнали переслідувань за правозахисну діяльність, **200 довічних іменних стипендій**;

- Указом № 1226 – для осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, – Героїв Радянського Союзу, повних кавалерів ордена Слави, нагороджених чотирма і більше медалями «За відвагу», а також Героїв Соціалістичної Праці, удостоєних цього звання за працю в період Великої Вітчизняної війни 1941–1945 років, без визначення кількості таких стипендій;

- Указом № 649 – довічну стипендію пам'яті М.Жизневського його батькам – Жизневським Михайлу Петровичу та Ніні Василівні.

¹ Із змінами, внесеними указами Президента України від 14.10.2004 № 1247/2004 та від 11.04.2008 № 327/2008.

Довічні державні стипендії призначає Президент України за поданням Кабінету Міністрів України. **Пропозиції** щодо призначення довічних державних стипендій **подаються до Кабінету Міністрів України Мінсоцполітики відповідно до клопотань** місцевих державних адміністрацій.

Згідно з Порядком № 133 довічні державні стипендії виплачуються з дня набрання чинності **розпорядженням** Президента України про призначення стипендії. Водночас, починаючи з 2011 року, довічні державні стипендії призначаються **відповідно до указів Президента України**. Слід зазначити, що назва органів соціального захисту населення в Порядку № 133 не відповідає чинному законодавству.

2.3.1.2. Виявлений стан справ

Положеннями № 689 та № 1147 **не визначено термінів** подання місцевими державними адміністраціями клопотань щодо призначення довічних державних стипендій, їх **розгляду Мінсоцполітики та строків подання Кабінетові Міністрів України проекту Указу Президента України про призначення таких стипендій**. При цьому Мінсоцполітики не розроблено та не запроваджено порядок обліку та організації роботи з клопотаннями.

У серпні 2017 року Мінсоцполітики за підписом заступника Міністра Федорович Н. В. направило структурним підрозділам соціального захисту населення лист, в якому запропонувало до 21.08.2017 надати документи **усіх наявних у регіоні кандидатів** на отримання довічних державних стипендій, заснованих указами Президента України. Місцеві державні адміністрації подали такі клопотання, а окремі – повторно.

Довідково. Запорізька облдержадміністрація двічі подавала на розгляд клопотання про призначення державної іменної стипендії учаснику бойових дій у період Другої Світової війни 1939–1945 років С. К. (1919 р.н.) – 12.10.2017 та 14.12.2017; Сумська облдержадміністрація двічі подавала на розгляд клопотання про призначення державної іменної стипендії С. І. (1919 р.н.) 23.08.2017 та 12.12.2017.

Встановлено, що на час проведення аудиту (станом на 14.05.2018) в Мінсоцполітики наявні клопотання про призначення довічних державних стипендій **учасникам бойових дій** у період Другої Світової війни 1939–1945 років **стосовно 175 кандидатів**, які подавались місцевими державними адміністраціями **протягом 2016–2018 років** (у 2016 році – 10; 2017 – 163 та 2018 – 2).

Водночас, за інформацією Мінсоцполітики, на цю дату на розгляді знаходяться клопотання стосовно **167 кандидатів**, з них направлених у 2016 році – 0, 2017 – 164 та 2018 – 3. Отже, Мінсоцполітики не володіє в повному обсязі інформацією про кількість та стан розгляду клопотань.

Встановлено, що Мінсоцполітики не проводило **актуалізацію справ**. За поясненнями, актуалізація справ проводиться вже під час підготовки пропозицій на розгляд Кабінету Міністрів України та проекту Указу Президента України, тобто підготовка цих документів у **2018 році ще не розпочалась**.

На вимогу контрольної групи Рахункової палати Мінсоцполітики здійснило **актуалізацію** клопотань про призначення довічних стипендій для

учасників бойових дій. Встановлено, що 10 клопотань стосовно кандидатів у віці **92–98 років** подано місцевими державними адміністраціями ще у **2016 році**.

Довідково. Київська міська державна адміністрація **12.04.2016** подавала клопотання стосовно А. В. (1925 р.н.), **20.12.2016** та **08.09.2017** – У. Ю. (1922 р.н.), **29.06.2016** та **08.09.2017** – Т. Г. (1924 р.н.); Миколаївська облдержадміністрація **21.11.2016** – Т. Д. (1925 р.н.); Вінницька **07.12.2016** – Б. М. (1925 р.н.); Житомирська **28.07.2016** – Ч. І. (1926 р.н.); Дніпропетровська **14.06.2016** – С. М. (1925 р.н.) та П. І. (1926 р.н.), Луганська **19.12.2016** та **07.09.2017** – К. П. (1923 р.н.); Черкаська **13.05.2016** – С. А. (**1920 р.н.**).

За результатами актуалізації встановлено, що з 175 кандидатів на призначення довічних державних стипендій як учасникам бойових дій у період Другої Світової війни 1939–1945 років, **23 особи померли**, не дочекавшись розгляду справ в Мінсоцполітики, при цьому **на чотирьох померлих кандидатів** клопотання були **подані ще у 2016 році**.

Довідково. С. А. (1920 р.н.) помер 21.12.2017, на якого Черкаською ОДА подано клопотання **13.05.2016**; Ч. І. (1926 р.н.) помер 21.03.2018, на якого Житомирською ОДА подано клопотання **28.07.2016**; С. М. (1925 р.н.) помер, на якого Дніпропетровською ОДА подано клопотання **14.06.2016**; Т. Г. (1924 р.н.) помер у січні 2018, на якого КМДА подано клопотання **29.06.2016** та **08.09.2017**.

Отже, встановлено факти, коли кандидати з числа учасників бойових дій у період Другої світової війни 1939–1945 років у віці **90–98 років** чекають на розгляд Мінсоцполітики їх справ **від одного до двох років** та **помирають, так і не дочекавшись навіть розгляду**. Слід зазначити, що подальша процедура погодження проекту Указу Президента триває ще **декілька місяців**.

Мінсоцполітики при опрацюванні наданих клопотань про призначення довічної державної стипендії учасникам бойових дій **не забезпечувало об'єктивності рішень при встановленні відповідності умовам призначення таких стипендій**. За інформацією управління у справах ветеранів та учасників АТО Мінсоцполітики, у клопотаннях **стосовно 54 з 175 учасників бойових дій – кандидатів** на призначення довічних державних стипендій, що наявні у Мінсоцполітики, **немає відомостей про державні нагороди за заслуги в період Другої Світової війни**.

Водночас аналіз засвідчив, що у справах **42 з 54** зазначених кандидатів **наявні копії відповідних документів про нагородження державними нагородами**, наприклад: М. В. (1924 р.н.) – медаллю «За бойові заслуги», орденом Вітчизняної війни, медаллю «За перемогу над Німеччиною в Велику Вітчизняну війну 1941–1945 рр.»; П. К. (1926 р.н.) – орденами Вітчизняної війни I та II ступенів, медаллю «За перемогу над Німеччиною в Велику Вітчизняну війну 1941–1945 рр.», медаллю Жукова, медаллю «Захиснику Вітчизни», ще **трьома ювілейними медалями**; Б. І. (1926 р.н.) – орденом Вітчизняної війни, медаллю «За перемогу над Німеччиною в Велику Вітчизняну війну 1941–1945 рр.», медаллю «За бойові заслуги»; В. С. (1926 р.н.), Д. О. (1926 р.н.) – орденом Вітчизняної війни, медаллю «За перемогу над Японією», орденом Червоної зірки.

Отже, **необ'єктивність рішень при встановленні відповідності умовам призначення таких стипендій призводить, в окремих випадках, до позбавлення певної кількості ветеранів війни права на призначення довічної стипендії**.

Аудитом встановлено, що із **100** довічних державних стипендій учасникам бойових дій у період Другої світової війни 1939–1945 років, заснованих Указом № 689, у **2017 році** їх отримувало **63 стипендіати**, станом на 18.04.2018 – лише **57**, тоді як на розгляді в Мінсоцполітики, як зазначалось вище, на сьогодні перебувають клопотання **стосовно 175 кандидатів**.

Довідково. Загалом з 2000 по 2014 рік (на підставі розпоряджень Президента України, а починаючи з 2011 року – на підставі указів Президента України) було призначено 235 довічних державних стипендій. Протягом 2015 року довічні державні стипендії для учасників бойових дій у період Другої Світової війни 1939–1945 років відповідно до указів Президента України не призначались. У 2016 році призначено 20 таких стипендій, у 2017 році – 7.

Відповідно до Указу № 1147 з **200** заснованих довічних державних стипендій громадянам України, які зазнали переслідувань за правозахисну діяльність, у 2017 році їх отримували **146 осіб**, станом на 14.05.2018 – **126**.

Довідково. З 2002 року по 2017 рік призначено **300** державних іменних стипендій громадянам України, які зазнали переслідувань за правозахисну діяльність. У 2017 році призначено довічні державні стипендії 23 особам; у 2018 році – 35.

Також у 2017 році відповідно до Указу № 1226 довічні державні стипендії отримувало 22 особи, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, станом на 14.05.2018 – 16 осіб. Довічні державні стипендії отримували батьки Героя Небесної Сотні Михайла Жизневського (померли у 2018 році).

2.3.1.3. Рекомендації Мінсоцполітики:

- невідкладно розглянути наявні подання обласних та Київської міської державних адміністрацій щодо призначення довічних державних стипендій учасникам бойових дій у період Другої Світової війни 1939–1945 років, які мають визначні заслуги, та підготувати для подання Кабінетові Міністрів України проект указу Президента України;

- підготувати пропозиції Кабінетові Міністрів України щодо внесення змін до Положення про Мінсоцполітики, передбачивши в ньому повноваження, що стосуються довічних державних стипендій;

- підготувати пропозиції щодо внесення змін до Положень № 689, № 1147 у частині визначення термінів подання місцевими державними адміністраціями клопотань, розгляду їх Мінсоцполітики, а також строків подання Кабінетові Міністрів України проекту указу Президента України про призначення довічних державних стипендій;

- підготувати пропозиції Кабінетові Міністрів України щодо внесення змін до Порядку № 133 у частині виплати довічних державних стипендій з дня набрання чинності указом Президента України, а також упорядкування назв органів соціального захисту населення;

- забезпечити належний облік і ведення реєстру клопотань обласних та Київської міської державних адміністрацій щодо призначення довічних державних стипендій.

2.3.2. Врахування потреби у коштах за КПКВК 2501160 на 2017, 2018 роки та формування паспортів бюджетної програми здійснювалось виходячи із фактичної чисельності осіб, яким вже призначено довічні

державні стипендії, що є ризиком незабезпечення фінансовим ресурсом на виплату стипендій новопризначеним стипендіатам.

2.3.2.1. Законодавча база

Згідно з Указом № 327 з **01.01.2008** розміри довічних державних стипендій визначаються залежно від прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність і встановлені: для осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною – **150 відс.**; для учасників бойових дій у період Великої Вітчизняної війни 1941–1945 років – **100 відс.**; для громадян України, які зазнали переслідувань за правозахисну діяльність, – **100 відс. прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність².**

2.3.2.2. Виявлений стан справ

Встановлено, що розрахунки до бюджетних запитів за КПКВК 2501160 на 2017, 2018 роки здійснювалися Мінсоцполітики виходячи з **фактичної чисельності стипендіатів**. Так, за бюджетними запитами за КПКВК 2501160 потреба в коштах з урахуванням доведеного Мінфіном граничного обсягу: на 2017 рік – **3805,5 тис. грн**, які заплановано спрямувати на щомісячну виплату довічних державних стипендій **229 особам**; на 2018 рік – 4081,2 тис. грн – **227 особам**. Виділення у 2017, 2018 роках додаткових (не забезпечених граничним обсягом) коштів в обсязі **1499,9 тис. грн** і **1632,3 тис. грн** відповідно надало б можливість забезпечити виплату довічних державних стипендій стипендіатам, **яким планується призначити** стипендію відповідно до Указів № 689 та № 1147.

Законами України про державний бюджет Мінсоцполітики затверджені бюджетні призначення: на 2017 рік – **3805,5 тис. грн (71,7 відс. повної потреби)**; на 2018 рік – **4081,2 тис. грн (71,4 відс. повної потреби)**. Згідно із **паспортами** бюджетної програми на 2017–2018 роки встановлено обсяги бюджетних призначень:

на 2017 рік – у сумі **3805,5 тис. грн** на щомісячну виплату довічних державних стипендій **229 особам (62 особи з числа учасників бойових дій у період Другої Світової війни 1939–1945 рр. при середньомісячному розмірі довічної державної стипендії 1295 грн; 143 особи з числа громадян, які зазнали переслідувань за правозахисну діяльність, при середньомісячному розмірі стипендії 1295 грн; 22 особи, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, при середньомісячному розмірі стипендії 1943 грн та 2 особи – батьки М. Жизневського при середньомісячному розмірі довічної державної стипендії пам'яті М. Жизневського – 3250 гривень);**

на 2018 рік – у сумі **4081,2 тис. грн** на щомісячну виплату довічних державних стипендій **229 особам (57 осіб з числа учасників бойових дій у період**

² Згідно із Законом № 1801 розмір прожиткового мінімум для осіб, які втратили працездатність, з 1 січня 2017 року становив 1247 гривень, з 1 травня – 1312 гривень, з 1 грудня – 1373 гривні. Законом № 2246 встановлено розмір прожиткового мінімум для осіб, які втратили працездатність, з 1 січня 2018 року – 1373 гривні, з 1 липня – 1435 гривень, з 1 грудня – 1497 гривень.

Другої Світової війни 1939–1945 рр. при середньомісячному розмірі стипендії 1409,2 грн; 153 особи з числа громадян, які зазнали переслідувань за правозахисну діяльність, при середньомісячному розмірі стипендії 1409,2 грн; 17 осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, при середньомісячному розмірі стипендії 2113,8 грн та 2 особи – батьки М.Жизневського при середньомісячному розмірі стипендії – 3250 гривень).

Відповідно до Звіту про виконання паспорта бюджетної програми станом на 1 січня 2018 року Мінсоцполітики за КПКВК 2501160 виконання бюджетної програми за 2017 рік становило **3512,2 тис. грн (92,3 відс. затверджених призначень)** (на виплату довічних державних стипендій – 3503,6 тис. грн; витрати на послуги зв'язку – 8,5 тис. грн та погашення кредиторської заборгованості, зареєстрованої в органах Державної казначейської служби станом на 01.01.2017, – 0,1 тис. гривень).

Рівень забезпечення довічними державними стипендіями осіб, які мають право на їх отримання, становив **100 відсотків**.

2.3.2.3. Рекомендації Мінсоцполітики:

– здійснювати планування видатків за КПКВК 2501160 виходячи з кількості державних стипендій для учасників бойових дій у період Другої світової війни 1939–1945 років, заснованих указом Президента України.

2.3.3. У порушення пункту 7 Положень № 689 та № 1147 місцеві державні адміністрації подавали копії свідоцтв про смерть стипендіатів із затримкою від 1 до 8 місяців, що унеможливило здійснення належного контролю Мінсоцполітики за фактичною чисельністю отримувачів довічних державних стипендій при плануванні та розподілі коштів, що впливало на якість планування та фактичний розподіл коштів, надлишок яких повертався від місцевих державних адміністрацій до Міністерства.

2.3.3.2. Законодавча база

Відповідно до абзацу другого пункту 7 Положення № 689 у десятиденний строк, абзацу другого пункту 7 Положення № 1147 у місячний строк з дня смерті стипендіата або його виїзду на постійне місце проживання за межі України, місцеві державні адміністрації мають надсилати Мінсоцполітики копію свідоцтва про смерть стипендіата або довідку органу міграційної служби про його виїзд на постійне місце проживання за межі України. Положенням № 1226 **взагалі не визначено** строк подання копії свідоцтва про смерть стипендіата, що потребує відповідного нормативного врегулювання.

2.3.3.3. Виявлений стан справ

Аудитом встановлено, що місцеві державні адміністрації у порушення пункту 7 Положення № 689 подавали копії свідоцтв про смерть стипендіатів із затримкою від 1 до 8 місяців.

Довідково. Так, Кіровоградською облдержадміністрацією подано копію свідоцтва про смерть Ч. М. 21.03.2017 із затримкою 8 місяців (дата смерті 27.10.2016); Миколаївською облдержадміністрацією про смерть Р. Л. – 15.03.2017 із затримкою 6 місяців (дата смерті 10.09.2016) тощо.

У порушення пункту 7 Положення № 1147 місцеві державні адміністрації у 2017 році подавали копії свідоцтв про смерть стипендіата із

затримкою від 1 до 7 місяців.

Довідково. Наприклад, Чернігівською облдержадміністрацією подано копію свідоцтва про смерть Г. М. 13.03.2017 із затримкою 7 місяців (дата смерті 12.08.2016); м. Київ – про смерть С. О. 13.03.2017 із затримкою 5 місяців (дата смерті 24.10.2016).

2.3.3.4. Рекомендації Мінсоцполітики:

– забезпечити контроль за дотриманням місцевими державними адміністраціями вимог пункту 7 Положень № 689 та № 1147.

2.4. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ НА САНАТОРНО-КУРОРТНЕ ЛІКУВАННЯ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ

2.4.1. Спрямування у 2017 році за бюджетною програмою за КПКВК 2501470 коштів державного бюджету у сумі 132,5 млн грн дало можливість утримувати чотири санаторії сфери управління Мінсоцполітики та забезпечити санаторно-курортним лікуванням 17,6 тис. осіб, з них 9 тис. ветеранів війни та осіб, на яких поширюється чинність законів № 3551 та № 1584, та 7,9 тис. осіб з інвалідністю, а також супроводжуваних осіб без лікування (0,7 тис. осіб). Водночас неврегульованість у Порядку № 187 питання надання санаторно-курортного лікування особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, а також постраждалим учасникам Революції Гідності відповідно до норм Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», звужує коло осіб, які мають право на забезпечення санаторно-курортним лікуванням.

2.4.1.1. Законодавча база

Пільги для ветеранів війни визначені статтями 12–16 Закону № 3551 залежно від категорії ветерана, зокрема, учасникам бойових дій, учасникам війни, особам, на яких поширюється чинність цього Закону, надається **безоплатне забезпечення санаторно-курортним лікуванням. Особам з інвалідністю внаслідок війни та прирівняних до них особам надається безоплатне позачергове щорічне забезпечення санаторно-курортним лікуванням.** Особи з інвалідністю внаслідок війни з числа осіб, які брали безпосередню участь у бойових діях під час Другої світової війни, безоплатно забезпечуються санаторно-курортним лікуванням **першочергово із числа позачерговиків. Особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною,** надається безоплатне **першочергове** забезпечення санаторно-курортним лікуванням. Постраждалим учасникам Революції Гідності (стаття 16¹) надаються пільги та соціальні гарантії, встановлені статтею 12 цього Закону.

Згідно зі статтею 6 Закону № 1584, зокрема, колишнім неповнолітнім в'язням концентраційних таборів, гетто, інших місць примусового тримання (згідно із статтею 6¹), колишнім в'язням концентраційних таборів, гетто та інших місць примусового тримання та дружинам (чоловікам) померлих жертв нацистських переслідувань, визнаних за життя особами з інвалідністю від загального захворювання, трудового каліцтва та з інших причин, які не

одружилися вдруге (згідно із статтями 6³ та 6⁴), надається **безоплатне забезпечення** санаторно-курортним лікуванням; колишнім малолітнім в'язням концентраційних таборів, гетто та інших місць примусового тримання, визнаним особами з інвалідністю (згідно із статтею 6²), – **безоплатне позачергове забезпечення** санаторно-курортним лікуванням.

2.4.1.2. Виявлений стан справ

Так, згідно зі статтею 16 Закону № 3551 **особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною**, надається **безоплатне першочергове забезпечення** санаторно-курортним лікуванням. **Постраждалим учасникам Революції Гідності** згідно із статтею 16¹ Закону № 3551 надаються пільги та інші соціальні гарантії, встановлені статтею 12 цього Закону, зокрема **безоплатне забезпечення санаторно-курортним лікуванням**. Натомість **забезпечення санаторно-курортними путівками осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, та постраждалих учасників Революції Гідності Порядком № 187 взагалі не передбачено**.

2.4.1.3. Рекомендації:

– Мінсоцполітики подати пропозиції Кабінету Міністрів України щодо врегулювання у Порядку № 187 **забезпечення санаторно-курортним лікуванням осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, постраждалих учасників Революції Гідності**.

2.4.2. Мінсоцполітики не надавало пропозиції Кабінету Міністрів України щодо внесення змін до Закону № 847, Постанов № 966, № 501 та наказу Мінсоцполітики від 02.02.2005 № 62 «Про затвердження переліку спеціалізованих санаторіїв Міністерства праці та соціальної політики» (далі – наказ № 62) у частині осучаснення назв санаторіїв сфери управління Мінсоцполітики.

2.4.2.1. Законодавча база

Відповідно до Постанови № 966 до сфери управління Мінпраці передано, зокрема, **п'ять санаторіїв для інвалідів та ветеранів**, а саме: Київський клінічний санаторій «Перемога», Одеський санаторій «Салют», Трускавецький санаторій «Батьківщина», Миргородський санаторій «Слава», Алуштинський санаторій «Ветеран». Наказом № 62 відповідно до Закону № 2026 та Постанови № 966 затверджено перелік п'яти спеціалізованих санаторіїв Мінпраці з такими ж назвами.

Згідно із Законом № 847 до переліку об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації, віднесено, зокрема, Одеський санаторій інвалідів Вітчизняної війни, Алуштинський санаторій «Ветеран», Трускавецький санаторій «Батьківщина», Миргородський санаторій для інвалідів вітчизняної війни і праці «Слава», Київський клінічний санаторій «Перемога».

2.4.2.2. Виявлений стан справ

Згідно з Положеннями про санаторії³ санаторно-курортне лікування

³ Наказами Мінсоцполітики від 30.01.2012 № 42, від 08.10.2012 № 635, від 23.11.2015 № 1145 та від 14.09.2017 № 1467 затверджені положення про спеціалізований Трускавецький

ветеранів війни фактично здійснюють чотири санаторії сфери управління Мінсоцполітики, а саме: **санаторій «Перемога»** (профіль лікування – захворювання серцево-судинної системи, нервової системи, органів дихання), **санаторій «Салют»** (захворювання опорно-рухового апарату та периферичної нервової системи), **санаторій «Батьківщина»** (гастроентерологічний та урологічний профілі), **санаторій «Слава»** (гастроентерологічний профіль).

Зміни до Закону № 847, Постанов № 966 та № 501 та наказу № 62 в частині осучаснення назв санаторіїв сфери управління Мінсоцполітики до цього часу **не внесено**, як наслідок, існує ризик їх неоднозначного застосування та незаконного відчуження закладів.

2.4.2.3. Рекомендації Мінсоцполітики:

– з метою усунення неузгодженостей та неоднозначних застосувань назв санаторіїв ініціювати внесення змін до Закону № 847, Постанов № 966 та № 501, наказу № 62 в частині осучаснення назв санаторіїв відповідно до положень, затверджених Мінсоцполітики.

2.4.3. Рівень забезпечення ветеранів війни санаторно-курортним лікуванням у 2017 році становив 32,8 відс., тобто забезпечено лише кожного третього, хто потребував такого лікування. Із 6,9 тис. осіб, які мали право на першочергове забезпечення санаторно-курортним лікуванням, його отримали менше 4 тис. осіб, або 58 відс., із 7,1 тис. осіб із числа учасників бойових дій, які мають право на щорічне забезпечення санаторно-курортним лікуванням, – лише 2,7 тис. осіб, або 38 відс. потреби.

Мінсоцполітики не забезпечено належної організації ведення органами соціального захисту населення обліку ветеранів війни для надання їм санаторно-курортного лікування. Не створено єдиної інформаційної мережі для обліку черги на санаторно-курортне лікування ветеранів війни. Більше двох років не розроблено відомчого документа, який би регламентував порядок обліку, зберігання, розподілу та видачі путівок до санаторіїв сфери управління Мінсоцполітики.

Не забезпечено контролю з боку Мінсоцполітики, структурних підрозділів соціального захисту населення щодо дотримання органами соціального захисту населення законодавчо встановленої періодичності та черговості надання санаторно-курортних путівок.

2.4.3.1. Нормативна база

Для отримання санаторно-курортної путівки особи, зазначені в пункті 2 Порядку № 187, повинні за зареєстрованим місцем проживання **перебувати на обліку** в органах соціального захисту населення для санаторно-курортного лікування. Пунктом 5 Порядку № 187 передбачено, що путівки видаються особам відповідно до медичних рекомендацій в порядку черговості з урахуванням пільг, передбачених законодавством для конкретної категорії осіб.

санаторій «Батьківщина», спеціалізований Одеський санаторій «Салют», спеціалізований Миргородський санаторій «Слава» та спеціалізований клінічний санаторій «Перемога» (далі – Накази №№ 42, 635, 1145, 1467 відповідно).

З метою уточнення потреби Постановою № 110 внесено зміни до Порядку № 187 в частині **періодичності оновлення медичної довідки** для отримання санаторно-курортної путівки, а саме: після закінчення строку дії зазначеної медичної довідки, **але не рідше ніж один раз на три роки, подається нова медична довідка**. У разі неподання такої довідки особа, яка понад три роки перебуває на обліку для забезпечення санаторно-курортною путівкою, **знімається з обліку**.

2.4.3.2. Виявлений стан справ

Аудитом встановлено, в Мінсоцполітики **відсутня єдина інформаційна система обліку черги на санаторно-курортне лікування ветеранів війни та осіб з інвалідністю**, що вже зазначалось Рахунковою палатою при здійсненні попереднього аудиту. У зв'язку з відсутністю відповідного програмного забезпечення спеціалістами органів соціального захисту населення інформація збирається, опрацьовується та узагальнюється **на паперових носіях**.

У Мінсоцполітики функціонує Єдиний державний автоматизований реєстр осіб⁴, які мають право на пільги (далі – ЄДАРП), запроваджений з метою удосконалення обліку осіб за соціальною ознакою відповідно до законів України. Для цілей аналізу та планування видатків на соціальний захист ветеранів війни дані ЄДАРП Мінсоцполітики **не використовуються**, водночас його програмне забезпечення не дає можливості визначити кількість ветеранів війни для забезпечення їх санаторно-курортним лікуванням органами соціального захисту населення відповідно до Порядку № 187, тобто окремо, без кількості ветеранів війни Міноборони, МВС України, СБУ, Державної служби надзвичайних ситуацій, які забезпечуються санаторно-курортними путівками відповідно постанови Кабінету Міністрів України від 27.04.2011 № 446.

Аудитом встановлено невідповідність даних щодо ветеранів війни, внесених до ЄДАРП, даним Державної служби статистики України. Так, за інформацією Мінсоцполітики, станом на 01.01.2017 до ЄДАРП внесено інформацію про **1255,8 тис. осіб**, які мають право на пільги згідно з Законом № 3551, та **2,5 тис. осіб**, які мають пільги відповідно до Закону № 1584. Натомість, за даними Державної служби статистики України, станом на 01.01.2017 чисельність ветеранів війни – **1013,4 тис. осіб**. Встановлено, що Держстатом не враховується близько **250 тис. осіб ветеранів війни з числа учасників бойових дій**.

Враховуючи, що з 19.02.2016 втратив чинність наказ Мінпраці від 25.12.1997 № 42, яким затверджено Інструкцію про порядок обліку, зберігання, розподілу та видачі путівок до санаторно-курортних та інших лікувально-оздоровчих установ в органах соціального захисту населення України, Мінсоцполітики **жодним відомчим документом більше двох років не затверджено порядок обліку, зберігання, розподілу та видачі путівок до санаторіїв сфери управління Мінсоцполітики**.

⁴ЄДАРП запроваджено з метою удосконалення обліку осіб, які мають право на пільги за соціальною ознакою.

Встановлено, що доведена до структурних підрозділів соціального захисту населення форма заявки-потреби у санаторно-курортному лікуванні є **застарілою** і не відображає повної інформації у розрізі усіх пільгових категорій осіб, що мають на це право, що унемоżliвлює моніторинг та контроль за реалізацією законодавчо визначених пільг.

Для проведення аналізу санаторно-курортного лікування ветеранів війни Мінсоцполітики використовувало **річні медичні звіти** санаторіїв, які **не регламентовані** жодним розпорядчим документом Мінсоцполітики. При цьому через відсутність контролю Мінсоцполітики ці дані **не відповідають** зведеним звітам структурних підрозділів соціального захисту населення.

Аудитом встановлено, що структурними підрозділами соціального захисту населення не надавалась Міністерству інформація щодо забезпечення санаторно-курортним лікуванням ветеранів війни за **I квартал 2018 року**, що є недотриманням вимог пункту 20 Порядку № 187.

З метою упорядкування черги на отримання ветеранами війни санаторно-курортного лікування, у березні 2017 року внесено зміни до пункту 5 Порядку № 187, згідно з якими Мінсоцполітики здійснюється моніторинг заяв ветеранів війни, які перебувають на обліку **понад три роки** та у яких **термін дії медичної довідки закінчився**, за результатами якого у 2017 році знято з обліку 20,8 тис. осіб (11 відс.), у I кварталі 2018 року – 7 тис. осіб (3,9 відс. заяв).

Аудитом в органах соціального захисту населення **виявлено неодноразові порушення вимог пунктів 5, 6, 7 Порядку № 187** щодо черговості та **періодичності надання путівок**. *Наприклад:*

✓ *в управлінні соціального захисту населення Миргородської міської ради (далі – Управління) в черзі на забезпечення путівкою до санаторію «Слава» перебуває з 04.05.2017 особа з інвалідністю внаслідок війни А. Р. Г., яка не забезпечена путівкою майже рік, з 17.06.2016 на обліку перебуває учасник бойових дій С. Н. Г., який отримав путівку у травні 2017 року, тобто майже через рік після постановки на облік. При цьому у 2017 році забезпечено путівками п'ять осіб, у 2018 році – дві особи з інвалідністю внаслідок загального захворювання;*

✓ *у 2017 році Управлінням надано путівку до санаторію «Батьківщина» К. В. В. як особі з інвалідністю внаслідок війни з 20.05.2017, який на черзі знаходився з 19.01.2017. В той же час, за даними журналу обліку, в черзі перебував: Р. О. М. (заява від 15.12.2016), акт про відмову від путівки відсутній, на час проведення аудиту путівкою не забезпечений;*

✓ *управлінням з 16.03.2017 надано путівку до санаторію «Салют» особі з інвалідністю внаслідок війни С. О. І. (заява від 21.11.2016), при цьому не забезпечено путівками ветеранів, які подали заяви раніше: К. А. М. – особа з інвалідністю внаслідок війни (заява від 20.07.2016), Г. В. М. – учасник бойових дій (заява від 7.09.2016); Л. В. Г. – особа з інвалідністю внаслідок війни (заява від 04.10.2016). Акти про відмову від санаторно-курортної путівки відсутні.*

За даними Мінсоцполітики, у 2017 році до органів соціального захисту населення щодо забезпечення санаторно-курортним лікуванням надійшло

53,5 тис. заяв ветеранів війни, з них для лікування у санаторіях Мінсоцполітики – **27,3 тис. заяв** (51 відс.), у 2018 році – відповідно **50,1 тис.** та **25,4 тис. заяв** (50,7 відсотка). Порівняно з 2017 роком потреба у санаторно-курортному лікуванні ветеранів війни зменшилася на **3,4 тис. осіб** (на 6,4 відс.), з них у санаторіях Мінсоцполітики – на **1,9 тис. осіб** (на 7 відсотків).

За даними річних медичних звітів санаторіїв, чисельність **ветеранів війни та осіб з інвалідністю**, які у 2017 році забезпечені санаторно-курортним лікуванням у санаторіях Мінсоцполітики, становила **16848 осіб**, або **29,3 відс.** потреби, з них санаторно-курортне лікування отримали **8957 ветеранів війни** (53,2 відс.) і **7891 особа з інвалідністю** внаслідок загального захворювання та з дитинства (46,8 відс. пролікованих). Отже, **рівень забезпечення ветеранів війни санаторно-курортним лікуванням у санаторіях Мінсоцполітики становив лише 32,8 відсотка.**

Таблиця 1

Рівень забезпечення ветеранів війни санаторно-курортними путівками в санаторіях сфери управління Мінсоцполітики

(заяв)

Показники	2017 рік	2018 рік*
Загальна потреба в санаторно-курортному лікуванні ветеранів війни (станом на початок року)	53521	50143
Забезпечено санаторно-курортним лікуванням ветеранів війни	21983	–
Загальний рівень забезпечення ветеранів війни санаторно-курортним лікуванням, відс.	32,7	–
Загальна потреба в санаторно-курортному лікуванні ветеранів війни та осіб з інвалідністю в санаторіях Мінсоцполітики, осіб	57411	47946
– з них ветеранів війни	27310	25425
Забезпечено санаторно-курортним лікуванням ветеранів війни та осіб з інвалідністю у санаторіях Мінсоцполітики, осіб	16848	3513
– з них ветеранів війни	8957	1710
Рівень забезпечення ветеранів війни та осіб з інвалідністю санаторно-курортним лікуванням у санаторіях Мінсоцполітики, відс.	29,3	–
Рівень забезпечення ветеранів війни санаторно-курортним лікуванням у санаторіях Мінсоцполітики, відс.	32,8	–
Питома вага кількості ветеранів війни від загальної кількості осіб, що отримали санаторно-курортне лікування у санаторіях Мінсоцполітики, відс.	40,7	–

*Дані щодо забезпечення санаторно-курортним лікуванням ветеранів війни у I кварталі 2018 року відсутні.

Аудитом встановлено, що за наданою структурними підрозділами на запит контрольної групи інформацією, із **6915 осіб**, які мали право на **першочергове** забезпечення санаторно-курортним лікуванням, його отримали лише **3970 осіб**, або **57,4 відс.** потреби, із **7105 осіб** із числа учасників бойових дій, які мають право на **щорічне** забезпечення санаторно-курортним лікуванням, його отримали лише **2736 осіб**, або **38,5 відс.** потреби. При цьому у 2017 році забезпечено санаторно-курортним лікуванням **7891 особу з інвалідністю внаслідок загального захворювання та з дитинства**, що становило **26,2 відс.** потреби.

2.4.3.3. Рекомендації Мінсоцполітики:

- забезпечити контроль за дотриманням органами соціального захисту населення періодичності та черговості надання путівок згідно з законодавством;
- запровадити форми звітності органів соціального захисту щодо забезпечення санаторно-курортним лікуванням ветеранів війни до санаторіїв Мінсоцполітики у розрізі усіх категорій, які мають право на таку пільгу;
- затвердити порядок обліку, зберігання, розподілу та видачі путівок до санаторіїв Мінсоцполітики в органах соціального захисту населення;
- затвердити уніфіковану форму звітності санаторіїв щодо медичної діяльності.

2.4.4. Мінсоцполітики як головним розпорядником коштів, з урахуванням передбачених законом про державний бюджет обсягів видатків за КПКВК 2501470 на 2017, 2018 роки, не задоволено об'єктивної потреби у коштах державного бюджету санаторіїв сфери його управління та не дотримано вимоги пункту 20 Порядку № 228. Як наслідок, санаторії не забезпечено коштами, достатніми для виконання вимог Закону № 3551, що не дало змогу надати **повноцінне, якісне та кваліфіковане санаторно-курортне лікування** ветеранам війни та особам з інвалідністю, досягти виконання результативних показників бюджетної програми та охопити санаторно-курортним лікуванням більшу кількість ветеранів війни.

2.4.4.1. Законодавча база

Пунктом 20 Порядку № 228 визначено, що головні розпорядники під час визначення обсягів видатків бюджету та/або надання кредитів з бюджету розпорядників нижчого рівня **повинні враховувати об'єктивну потребу в коштах кожної установи**, виходячи з її основних виробничих показників і контингентів, які встановлюються для установ, обсягу виконуваної роботи, штатної чисельності, необхідності погашення дебіторської і кредиторської заборгованості та реалізації окремих програм і намічених заходів щодо скорочення витрат у плановому періоді.

2.4.4.2. Виявлений стан справ

Згідно з бюджетними запитами Мінсоцполітики повна потреба для реалізації заходів із забезпечення санаторно-курортного лікування ветеранів війни та осіб з інвалідністю у 2017 році становила **310035,5 тис. грн** (157434,3 тис. грн (50,8 відс.) – капітальні видатки; 152601,2 тис. грн (49,2 відс.) – поточні видатки), у 2018 році – **362937 тис. гривень**. Граничним обсягом видатків на 2017 рік було передбачено **116577,3 тис. грн**, на 2018 – **164078,1 тис. гривень**. Тобто потреба в коштах державного бюджету за бюджетною програмою 2501470 у 2017 році задоволена на **37,6 відс.**, у 2018 році – на **45,2 відс.**, потреба в коштах, що не була забезпечена граничним обсягом, становила **193458,2 тис. грн** та **198858,9 тис. грн** відповідно.

Законом № 1801 на 2017 рік Мінсоцполітики за КПКВК 2501470 затверджені бюджетні призначення в обсязі **130707 тис. грн**, у тому числі за загальним фондом **127671,1 тис. грн**, що становило **41,2 відс.** обчисленої

потреби, та **3035,9 тис. грн** за спеціальним фондом.

У 2017, 2018 роках, виходячи із затверджених бюджетних призначень за КПКВК 2501470, Мінсоцполітики самостійно⁵ визначало і розподіляло граничні обсяги видатків санаторіям у менших обсягах від обрахованої потреби. Визначення граничного обсягу для санаторіїв здійснено шляхом застосування відсотка збільшення граничного обсягу порівняно з минулим роком (середній коефіцієнт збільшення у 2017 році – 1,1095).

У листопаді 2017 року Мінсоцполітики звернулось до Кабінету Міністрів України з пропозицією здійснити перерозподіл деяких видатків державного бюджету, зокрема, пропонувалося **збільшити видатки за КПКВК 2501470 на 5861,4 тис. грн, з них 1776,8 тис. грн на продукти харчування для забезпечення повноцінним, якісним та збалансованим харчуванням ветеранів війни та осіб з інвалідністю у санаторіях відповідно до затверджених норм та недопущення зменшення їх кількості порівняно з минулим роком; 1550 тис. грн – на оплату комунальних послуг та енергоносіїв з метою уникнення кредиторської заборгованості; 864,5 тис. грн – для придбання медикаментів та виробів медичного призначення; 100 тис. грн – для встановлення автоматичної пожежної сигналізації та оповіщення спального корпусу санаторію «Слава», що дозволить запобігти виникненню надзвичайних ситуацій, які загрожуватимуть життю та здоров'ю відпочиваючих та персоналу санаторію; 170 тис. грн – для отримання дозволу на користування надрами. Для забезпечення безперебійного функціонування санаторію «Перемога» (здійснення капітального ремонту покрівлі клубу-їдальні) на 2017 рік необхідно було 1400,1 тис. гривень.**

Розпорядженням № 828 в межах загального обсягу бюджетних призначень, передбачених Мінсоцполітики на 2017 рік у загальному фонді державного бюджету, проведено перерозподіл видатків державного бюджету, зокрема шляхом **збільшення обсягу видатків споживання за КПКВК 2501470 на суму 4461,3 тис. грн** (з них на оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 1550 тис. грн) та **встановлення обсягу видатків розвитку у сумі 1400,1 тис. гривень.**

Паспорт бюджетної програм за КПКВК 2501470 затверджено спільним наказом Мінсоцполітики та Мінфіну від **28.02.2017** № 307/306 у сумі **130707 тис. грн** із затримкою на 14 днів.

Мінсоцполітики як головним розпорядником коштів у 2017 році не дотримано вимог частини 8 статті 20 Бюджетного кодексу України та пункту 6 Правил № 1098 в частині затвердження паспорта бюджетної програми, що є одним з особливих складових програмно-цільового методу у бюджетному процесі та згідно з пунктом 17 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є **порушенням бюджетного законодавства.**

Аудитом встановлено, що розподіл коштів між санаторно-курортними закладами у 2017 році Мінсоцполітики здійснювало **непропорційно та**

⁵ На 2017 рік Мінфін встановив Мінсоцполітики граничні обсяги видатків та надання кредитів загального фонду проекту Державного бюджету України за кодом 2500000 (загальнодержавні витрати) – **162682559,6 тис. гривень** (лист від 28.07.2016 №31-0410-09-9/21934).

непрозоро. Так, за рахунок коштів загального фонду державного бюджету загальний рівень задоволення потреби по санаторіях становив **43,1 відс.**, при цьому санаторію «Салют» – **26,4 відс.** (на продукти харчування 70,5 відс. потреби); санаторію «Слава» – **40,2 відс.** (на продукти харчування 75,4 відс. потреби); санаторію «Перемога» – **56 відс.** (на продукти харчування 104,7 відс. потреби). Найбільше коштів розподілено санаторію «Батьківщина» – **77,8 відс.** (на продукти харчування 83 відс. потреби), яким при цьому наприкінці року допущено залишок невикористаних асигнувань у сумі **1025,3 тис. гривень.**

При потребі у капітальних видатках у загальній сумі **164875,4 тис. грн.**, затверджено та проведено за рахунок коштів загального фонду державного бюджету лише **1400,1 тис. грн.**, рівень забезпечення становив **0,8 відсотка.**

Інформацію про виконання бюджетної програми за КПКВК 2501470 та рівень забезпечення потреби за загальним фондом станом на 01.01.2018 наведено у таблиці 2.

Таблиця 2

Інформація про виконання бюджетної програми за КПКВК 2501470 та рівень забезпечення потреби за загальним фондом станом на 01.01.2018

тис. грн

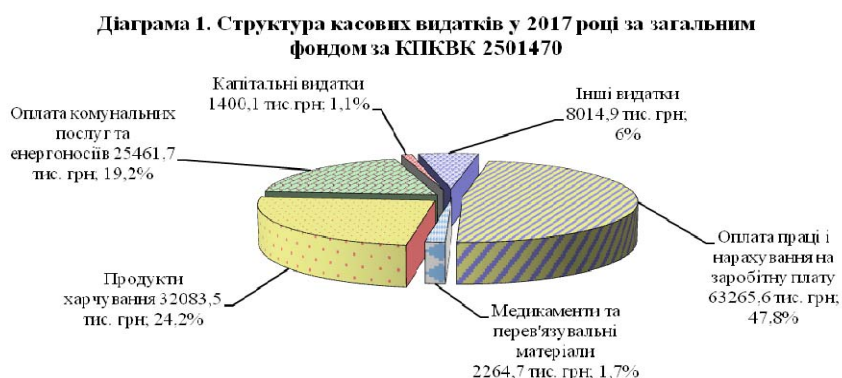
Найменування	Потреба	Затверджено на рік із змінами	Відкрито асигнувань	Касові видатки	Залишок невикористаних відкритих асигнувань	Відс. задоволення потреби
Санаторій «Салют»	128620,1	34011	34011	34010,4	0,6	26,4
<i>у т.ч. продукти харчування</i>	<i>10054,4</i>	<i>7091,8</i>	<i>7091,8</i>	<i>7091,8</i>	<i>0</i>	<i>70,5</i>
<i>капітальні видатки</i>	<i>88908,1</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0,0</i>
Санаторій «Слава»	75229,8	30256,8	30256,8	30240,7	16,1	40,2
<i>у т.ч. продукти харчування</i>	<i>9157,2</i>	<i>6904</i>	<i>6904</i>	<i>6904</i>	<i>0</i>	<i>75,4</i>
<i>капітальні видатки</i>	<i>43261,8</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0,0</i>
Санаторій «Батьківщина»	44885,1	34941,9	34941,9	33916,6	1025,3	77,8
<i>у т.ч. продукти харчування</i>	<i>11483,6</i>	<i>9526,8</i>	<i>9526,8</i>	<i>9526,8</i>	<i>0</i>	<i>83,0</i>
<i>капітальні видатки</i>	<i>6074,6</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0,0</i>
Санаторій «Перемога»	61300,5	34322,8	34322,8	34322,8	0	56,0
<i>у т.ч. продукти харчування</i>	<i>8178,8</i>	<i>8560,9</i>	<i>8560,9</i>	<i>8560,9</i>	<i>0</i>	<i>104,7</i>
<i>капітальні видатки</i>	<i>26630,9</i>	<i>1400,1</i>	<i>1400,1</i>	<i>1400,1</i>	<i>0</i>	<i>5,3</i>
Разом	310035,5	133532,5	133532,5	132490,5	1042	43,1

Отже, у 2017 році санаторіям затверджено з урахуванням змін обсяг видатків на продукти харчування за загальним фондом у сумі **32083,5 тис. грн.**, що становило **82,5 відс. повної потреби.** Такий розподіл давав змогу санаторіям у середньому забезпечити продуктами харчування осіб, які проходили лікування, **лише на 227 днів,** що становило **67,8 відс. повної потужності санаторіїв** (335 днів), спричинило **низький рівень забезпечення** потреби у санаторно-курортному лікуванні ветеранів війни. Потребу у коштах на медикаменти та перев'язувальні матеріали задоволено санаторіям на **51,8 відс.,** оплату

комунальних послуг та енергоносіїв – на **86,5 відс.**, у капітальних видатках – на **0,8 відсотка**.

Станом на 01.01.2018 за рахунок коштів загального фонду державного бюджету санаторіями використано коштів у загальній сумі **132490,5 тис. грн**, або **99,2 відс.** обсягу відкритих асигнувань. Залишки невикористаних відкритих асигнувань на кінець 2017 року за КПКВК 2501470 становили **1042 тис. грн**, що є **неефективним управлінням коштами загального фонду державного бюджету**, при цьому переважно у санаторії «Батьківщина» – 1025,3 тис. грн (98,4 відс. загальної суми залишків).

Структуру касових видатків у 2017 році за загальним фондом за КПКВК 2501470 наведено у діаграмі 1.

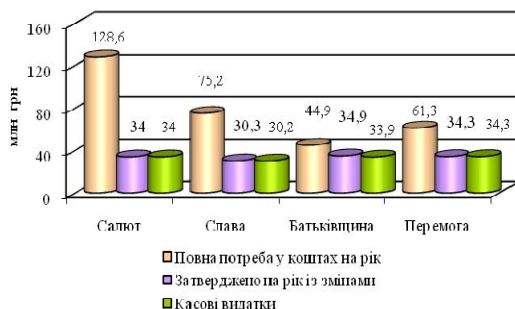

Таким чином, майже половину (47,8 відс.) касових видатків спрямовано на оплату праці і нарахування на заробітну плату, майже чверть (24,2 відс.) на продукти харчування, 19,2 відс. – оплату комунальних послуг та енергоносіїв, при цьому на медикаменти та перев'язувальні матеріали – лише 1,7 відс., капітальні видатки – 1,1 відсотка.

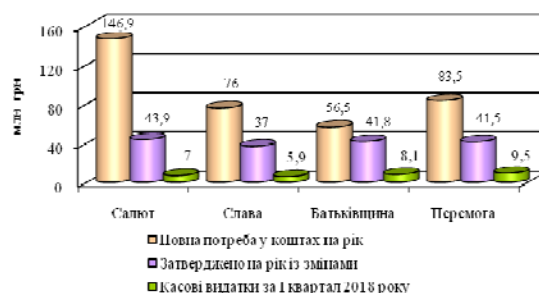
За рахунок надходжень до спеціального фонду санаторіями використано коштів у загальній сумі **9489,9 тис. грн**, що становило **91,6 відс.** затверджених річних обсягів видатків – **10364,7 тис. гривень**.

Забезпечення потреби санаторіїв у 2017–2018 роках наведено у діаграмах 2, 3.

Діаграма 2. Забезпечення потреби санаторіїв у коштах за КПКВК 2501470 та стан виконання планових показників у 2017 році

Діаграма 3. Забезпечення потреби санаторіїв у коштах за КПКВК 2501470 у 2018 році та стан виконання планових показників у 1 кварталі 2018 року

Отже, забезпечення потреби у коштах санаторіїв Мінсоцполітики як у 2017, так і 2018 роках здійснювалось нерівномірно: від 77,7 відс. санаторію

«Батьківщина» до 26,4 відс. санаторію «Салют», санаторіям «Слава» і «Перемога» – 40,3 відс. та 56 відс. відповідно.

Аудитом встановлено, що у 2017 році Мінсоцполітики при реалізації бюджетної програми за КПКВК 2501470 **не забезпечило виконання окремих результативних показників**. Так, у зв'язку з відсутністю достатнього фінансування фактична кількість розгорнутих ліжок (*показник затрат*) становила **1535 од.**, або на 53 од. менше від кількості, затвердженої у паспорті зі змінами. Кількість штатних одиниць (*показник затрат*) становила 1142, або на 282,5 од. менше. Зазначене спричинено неефективною кадровою політикою та низьким рівнем заробітної плати, що зумовлювало плинність кадрів, ускладнювало кадрову комплектацію та створювало ризик **незабезпечення кваліфікованого** санаторно-курортного лікування. Кількість ліжко-днів (*показник продукту*) становила **359 тис. од.**, або на 2,3 тис. од. менше від кількості, затвердженої у паспорті. Недовиконання плану ліжко-днів за загальним фондом пов'язано із достроковим від'їздом ветеранів війни та осіб з інвалідністю. Інформація наведена у табл. 3.

Таблиця 3

Інформація про виконання окремих результативних показників згідно зі Звітом про виконання паспорта бюджетної програми на 2017 рік за загальним фондом

Результативні показники	Затверджено паспортом (із змінами)	Фактично виконано	Відхилення від паспорта із змінами
<i>показник затрат</i>			
Кількість ліжок	1588	1535	-53
Кількість штатних одиниць	1424,5	1142	-282,5
у тому числі лікарів	105	73	-32
<i>показник продукту</i>			
Кількість ліжко-днів	361,3	359	-2,3
<i>показник ефективності</i>			
Вартість одного ліжко-дня	369,6	369	-0,6
<i>показник якості</i>			
Частка осіб, які отримали санаторно-курортне лікування, у загальній кількості осіб, що звернулися	28,7	29,3	0,6

Аудитом встановлено **недостовірність наведених у звіті про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 2501470 результативних показників**. Так, за даними Графіків заїздів та від'їздів відпочиваючих на 2017 рік, затверджених Мінсоцполітики по санаторіях, затверджена **кількість ліжок** за загальним фондом становила **1537 од.**, у звіті про виконання паспорта – **1588 од.**, різниця – **51 одиниця**. Фактична кількість ліжок за загальним та спеціальним фондами, зазначена у звіті про виконання паспорта, становила **1535 од.**, у звіті за формою № 3-4 «Звіт про виконання плану по штатах і контингентах закладів охорони здоров'я» – **1626**, різниця – **91 одиниця**.

На 2018 рік за КПКВК 2501470 Законом № 2246 Мінсоцполітики затверджені бюджетні призначення в обсязі **167452,6 тис. грн**, у тому числі за загальним фондом **164078,1 тис. грн**, що становить **45,2 відс.** обчисленої повної потреби (**362937 тис. грн**), та **3374,5 тис. грн** за спеціальним фондом.

Довідково. Доведений у 2018 році Мінсоцполітики граничний обсяг видатків на продукти харчування за загальним фондом у сумі **33123 тис. грн** (санаторій «Салют» – 8605,9 тис. грн, «Слава» – 7138 тис. грн, «Батьківщина» – 8797,5 тис. грн, «Перемога» – 8581,6 тис. грн) становив **20,2 відс.** загальної суми видатків та **76,2 відс.** повної потреби у коштах.

Паспорт бюджетної програми на 2018 рік за КПКВК 2501470 затверджено спільним наказом Мінсоцполітики та Мінфіну від **02.02.2018 № 134/92** у сумі **167452,6 тис. гривень**.

Санаторіям затверджено обсяг видатків на продукти харчування за загальним фондом у сумі **32781,3 тис. грн**, що становило **75,4 відс. повної потреби** (43488,7 тис. гривень). Такий розподіл давав змогу санаторіям у середньому забезпечити продуктами харчування осіб, які проходили лікування, лише на **178 днів**, що становило **53,1 відс. повної потужності санаторіїв** (335 днів) та спричинило **низький рівень забезпечення** потреби у санаторно-курортному лікуванні ветеранів війни.

Станом на 01.04.2018 за рахунок коштів загального фонду державного бюджету санаторіями використано коштів у загальній сумі **30578,4 тис. гривень**. За рахунок надходжень до спеціального фонду у I кварталі 2018 року санаторіями проведено касові видатки у загальній сумі 937,3 тис. гривень.

2.4.4.3. Рекомендації Мінсоцполітики:

– забезпечити дотримання бюджетного законодавства при складанні і затвердженні паспортів бюджетних програм, при внесенні даних до звітів про виконання паспорта бюджетної програми;

– забезпечувати потребу санаторіїв у видатках на харчування та першочергову потребу у видатках на медикаменти і капітальні видатки, що дасть можливість збільшити завантаженість санаторіїв та підвищити якість санаторно-курортного лікування.

2.4.5. Кошти державного бюджету на санаторно-курортне лікування ветеранів війни (64579,6 тис. грн) у 2017 році були спрямовані головним розпорядником двом санаторіям, що належать до сфери його управління, за відсутності в них акредитаційних сертифікатів.

2.4.5.1. Законодавча база

Частиною п'ятою статті 16 Закону № 2801 в редакції до **30.01.2018⁶** було встановлено, що заклади охорони здоров'я **підлягають акредитації** у випадках та в порядку, визначених Кабінетом Міністрів України. Відповідно до пункту 2 Порядку № 765 всі заклади охорони здоров'я незалежно від форми власності (крім аптечних) **підлягають акредитації**.

2.4.5.2. Виявлений стан справ

У порушення вимог Закону № 2801 та пункту 2 Порядку № 765 за відсутності контролю Мінсоцполітики санаторії «Перемога» та «Слава» у **2017 році** провадили свою діяльність за відсутності акредитаційних

⁶ З 30.01.2018 Законом № 2168 до статті 16 Закону № 2801 внесено зміни, згідно з якими заклади охорони здоров'я можуть добровільно проходити акредитацію в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

сертифікатів МОЗ, тобто без офіційного підтвердження спроможності надання якісних медичних послуг з дотриманням стандартів у сфері охорони здоров'я. За цей період Мінсоцполітики було спрямовано цим санаторіям на санаторно-курортне лікування **пільгових** категорій громадян **64579,6 тис. грн** бюджетних коштів (санаторію «Перемога» – 34322,8 тис грн, санаторію «Слава» – 30256,8 тис гривень).

Довідково. Санаторієм «Перемога» 10.04.2018, санаторієм «Слава» – 04.06.2018 до Центру адміністративних послуг МОЗ подано заяви про проведення акредитації.

2.4.6. За відсутності належного контролю з боку Мінсоцполітики та обмеженості фінансових ресурсів, керівниками санаторних закладів не забезпечено збалансованого та повноцінного харчування осіб, що знаходились на лікуванні, згідно із встановленими постановою № 324 Нормами харчування та допущено недоліки в організації харчування.

2.4.6.1. Законодавча база

З метою вдосконалення організації харчування громадян постановою № 324 затверджено, зокрема, Норми харчування.

2.4.6.2. Виявлений стан справ

Аудитом встановлено, що середній відсоток виконання Норм харчування у санаторіях Мінсоцполітики коливався **від 54 до 133,1** відсотка.

Санаторієм «Перемога» у 2017 році Норми харчування виконано на 96 відс, у I кварталі 2018 року – на 89 відсотків. Ветеранам війни та особам з інвалідністю, які відпочивають, не додано продуктів у загальному обсязі 30,2 тис. кг (в середньому на 360 г менше норми на одну особу на добу) на загальну суму 517,4 тис. грн; у I кварталі 2018 року – 11,7 тис. кг (в середньому на 60 г менше норми на одну особу на добу) на загальну суму 185,1 тис. грн (зокрема, овочі, соки, птиця, риба, рибопродукти, молоко, кисломолочні продукти, сир твердий, сметана, масло вершкове, яйця).

Внаслідок недотримання Норм харчування санаторієм «Батьківщина» у 2017 році не додано до норми сім видів продуктів харчування (*норма за овочами виконана на 98,4 відс., соками – на 81,6 відс., кондитерськими виробами – на 61,2 відс., сиром твердим – на 96,3 відс., кавою – на 73,6 відс., чаєм – на 66 відс.*) загальною вартістю **266,6 тис. грн** та використано більше від норми 14 видів продуктів харчування (*норма за хлібом житнім виконана на 104,6 відс., хлібом пшеничним – на 102,5 відс., борошном пшеничним – на 107,5 відс., крупами, макаронними виробами, бобовими – на 102,9 відс., цукром – на 102,3 відс.*) на загальну суму **197,4 тис. гривень**.

Відсоток виконання Норм харчування у 2017 році у санаторії «Слава» коливався від 54 до 133,1 відсотка. Це обумовлено обмеженістю фінансових ресурсів та проведеними внаслідок цього відповідними замінами одного виду продуктів на інший. Так, аудитом встановлено постійне невиконання норм за м'ясом птиці і молочними продуктами, соками, фруктами, сухофруктами, з одночасним перевиконанням за яловичиною, маслом вершковим, яйцями.

У 2017 році та I кварталі 2018 року санаторієм «Салют» також не додержано Норм харчування: ветеранам війни та особам з інвалідністю не

додано круп, макаронних виробів, картоплі, овочів, фруктів, соків, цукру, м'яса, птиці, риби, рибопродуктів, молока, сиру твердого, масло вершкового, олії тощо.

2.4.6.3. Рекомендації Мінсоцполітики:

– забезпечити збалансоване та повноцінне харчування осіб, що знаходились на санаторно-курортному лікуванні, згідно із встановленими постановою № 324 Нормами харчування;

– провести внутрішній аудит з питань незабезпечення санаторіями збалансованого та повноцінного харчування ветеранів війни згідно із Нормами харчування, з'ясувати причини.

2.4.7. Низький рівень укомплектованості штатів посадами лікарів не забезпечує повною мірою кваліфіковане лікування ветеранів війни. У зв'язку з відсутністю контролю Мінсоцполітики та прийняттям неефективних рішень керівництвом санаторіїв, у 2017-2018 роках цими закладами при формуванні та затвердженні штатних розписів не дотримано вимог Нормативів чисельності, затверджених наказом № 335, що призводило до неекономного та неефективного використання бюджетних коштів.

2.4.7.1. Законодавча база

Наказом № 335 затверджено **Нормативи чисельності та зобов'язано директорів санаторіїв привести чисельність працівників цих закладів у відповідність із затвердженими нормативами.**

2.4.7.2. Виявлений стан справ

Станом на 01.01.2017 кількість затверджених штатних одиниць по санаторіях Мінсоцполітики становила 1442 од., з них лікарських посад – 104 од., фактично зайнятих ставок – 1198,75 од., з них лікарських посад – 80,25 од.; станом на 01.01.2018 – 1437 од. (з них лікарських посад – 103 од.) та 1141 од. (з них лікарських посад – 71,25 од.) відповідно. Отже, укомплектованість кадрів у санаторіях згідно зі штатними розписами на початок 2017 року становила **83,1 відс.** (лікарів – 77,2 відс.), на початок 2018 року – **79,4 відс.** (лікарів – 69,2 відсотка).

Таблиця 4

Дані щодо кількості посад, затверджених штатними розписами, та фактичної їх укомплектованості у санаторіях Мінсоцполітики у 2017–2018 роках

Найменування санаторіїв Мінсоцполітики	2017 рік						2018 рік					
	кількість затверджених штатних посад з 01.01.2017		фактично зайнятих ставок на 01.01.2017		рівень укомплектованості на 01.01.2017, відс.		кількість затверджених штатних посад з 01.01.2018		фактично зайнятих ставок на 01.01.2018		рівень укомплектованості на 01.01.2018, відс.	
	всього	з них: лікарські посади	всього	з них: лікарські посади	всього	з них: лікарські посади	всього	з них: лікарські посади	всього	з них: лікарські посади	всього	з них: лікарські посади
Перемога	382,5	34,5	268,75	27	70,2	78,3	382,5	34,5	252	19,75	65,8	57,2
Батьківщина	361	24,5	341	19	94,4	77,5	361	24,5	339	19	93,9	77,5
Салют	403,5	25	327,5	18,5	81,1	74	398,5	26	292,5	18,5	73,4	71,2
Слава	295	20	261,5	15,75	88,6	78,7	295	18	257,5	14	87,2	77,8
Разом	1442	104	1198,75	80,25	83,1	77,2	1437	103	1141	71,25	79,4	69,2

(шт. од.)

Найнижчий рівень укомплектованості посад на початок 2018 року у санаторії «Перемога» (**65,8 відс.**), з них лікарів – **57,2 відсотка**.

Аудитом встановлено факти недотримання санаторіями Нормативів чисельності при складанні штатних розписів, зокрема:

- у порушення наказу № 335 санаторієм «Слава» у 2017 році передбачено, а Мінсоцполітики погоджено понаднормові 5,25 шт. од., на оплату праці яких використано **224,9 тис. грн**, що є **неекономним використанням**, на 2018 рік на їх утримання заплановано **355,6 тис. грн**, що є **неефективним управлінням бюджетними коштами**;

- до штатного розпису санаторієм «Перемога» у 2017 році необґрунтовано включено **46 штатних одиниць** (зокрема: *терапевти – 4 понаднормативні посади; працівники їдальні та харчоблоку – по 10 посад; молодший медичний персонал – 5,5 понаднормативні посади тощо*).

2.4.7.3. Рекомендації Мінсоцполітики:

– з метою запобігання неекономному використанню бюджетних коштів привести штатні розписи санаторіїв у відповідність до вимог Нормативів чисельності з урахуванням фактичної кількості розгорнутих ліжок.

2.4.8. У зв'язку із вкрай низьким рівнем фінансування обсягів капітальних видатків, матеріально-технічна база санаторних закладів Мінсоцполітики значно застаріла та, як наслідок, не сприяє якісному і повному наданню оздоровчих послуг, комфортному перебуванню у санаторіях, виконанню заходів у сфері цивільного захисту та знижує ефективність використання коштів державного бюджету, виділених на соціальний захист ветеранів війни та інвалідів.

2.4.8.1. Законодавча база

Згідно з положеннями про санаторії, затвердженими наказами Мінсоцполітики, санаторно-курортний заклад забезпечує санаторно-курортне лікування відповідно до сучасних вимог медичної науки, ефективного використання наявної матеріальної бази закладу, для чого, зокрема, розробляє і впроваджує в установленому порядку нові ефективні методики діагностики та лікування; зміцнює матеріально-технічну базу закладу.

Відповідно до статті 20 Кодексу цивільного захисту України до завдань і обов'язків суб'єктів господарювання у сфері цивільного захисту належить, зокрема, забезпечення виконання заходів у сфері цивільного захисту на об'єктах суб'єкта господарювання; здійснення за власні кошти заходів цивільного захисту, що зменшують рівень ризику виникнення надзвичайних ситуацій; забезпечення виконання вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки тощо.

2.4.8.2. Виявлений стан справ

Аудитом встановлено, що **матеріальна база санаторних закладів Мінсоцполітики майже повністю зношена, морально застаріла і має технічні несправності.**

Станом на 01.04.2018 із 1102 од. основних засобів санаторію «Батьківщина» стовідсоткову зношеність мають 957 од., або 86,7 відсотка. Будівлі адміністративного, лікувального та спального корпусів потребують часткових ремонтів, потребує заміни 521 дерев'яне вікно (або 67 відс.). Із наявних у санаторії 258 кімнат на 500 ліжок **лише 46 кімнат (17,8 відс.) на 82 ліжка відремонтовані, мають оновлені меблі** (крісло, ліжко, тумбочка, шафа для одягу). Крім того, із 258 санвузлів відремонтовані лише 46 (17,8 відс.), а 212 (82,2 відс.) потребують ремонту та заміни сантехніки. Несвоєчасне та неповне реагування санаторієм «Батьківщина» на приписи Дрогобицького міжміського відділу Державної установи «Львівський обласний лабораторний центр МОЗ України» щодо непридатності для споживання водопровідної води та Трускавецького міського відділу ГУ ДСНС України у Львівській області щодо техногенної та пожежної безпеки, починаючи з жовтня 2017 року, створило небезпечні умови для санаторно-курортного лікування ветеранів війни та осіб з інвалідністю.

У зв'язку з незадоволенням потреби у капітальних видатках, матеріальна база санаторію «Перемога» зношена, потреба на 2017 рік задоволена на 5,3 відс., на 2018 рік кошти зовсім не передбачені. В результаті третина споруд санаторію не експлуатується, інша – зношена на 83,2 відсотка. Крім того, з наявного медичного обладнання 71,7 відс. повністю зношено, 13 од. не експлуатується і підлягає списанню. Як наслідок, **санаторієм не використовуються близько 17 відс. потужностей** (56 ліжок у 33 кімнатах із 335 наявних), більшість кімнат потребує поточного та капітального ремонту.

Частина будівель і споруд санаторію «Слава», таких як: приймальне відділення, лікувально-фізкультурний корпус, овочесховище, водонапірні вежі, напівзруйновані та у господарській діяльності санаторію **взагалі не використовуються.** Не використовується у господарській діяльності та потребують ремонту частина приміщень водогрязелікарні (24,3 відс. площі). Майже половина медичного обладнання санаторію «Слава» морально та фізично застаріла і використовується вже понад 18 років.

Існуючий стан котельні **не дає змоги забезпечити необхідні умови ветеранам війни та особам з інвалідністю у зимовий період, безпечні умови праці обслуговуючому персоналу, оптимальні санітарно-гігієнічні та протиепідемічні режими і умови у санаторії.** Здебільшого зупинка діяльності санаторію «Слава» у зимовий період обумовлена фізичною неможливістю газових котлів забезпечити необхідний температурний режим у спальних корпусах. Із зниженням температури навколишнього середовища на адресу керівництва санаторію «Слава» від ветеранів війни та осіб з інвалідністю постійно надходять скарги на температурний режим у кімнатах. Санаторій вже більше трьох років неодноразово звертався до Мінсоцполітики з цією проблемою. Однак **на сьогодні це питання залишається невирішеним, а питання забезпечення функціонування санаторію у зимовий період знову буде актуальним.**

При здійсненні розрахунків потреби у коштах на 2017, 2018 роки санаторієм «Слава» зазначалась необхідність проведення капітального ремонту приміщень, реконструкції котельні. Загальна розрахункова вартість робіт з капітального ремонту, проектування та реконструкції становила **42 324 тис. гривень**. Натомість фактично за рахунок коштів загального фонду, виділених у грудні 2017 року, проведено лише частково від запланованого обсягу оплату послуг із встановлення автоматичної пожежної сигналізації та оповіщення в приміщеннях спального корпусу № 1 та підключення до зовнішніх мереж спального корпусу № 2 на загальну суму **175 тис. гривень**.

*Довідково. У пропозиціях щодо капітальних видатків на 2018 рік санаторієм «Слава» знову зазначалось про необхідність проведення капітального ремонту покрівлі спального корпусу № 1, адміністративного корпусу з клубом, їдальнею та складами на загальну суму **5 159,7 тис. грн**; проведення реконструкції системи теплопостачання з будівництвом блока модульних котелень на загальну суму **23600 тис. гривень**. На 2018 рік капітальні видатки санаторію «Слава» затверджено лише за спецфондом у сумі **30 тис. грн**, які заплановано направити на придбання овочерізки для харчоблоку.*

- Зношеність будівель та споруд санаторію «Салют» за 2017 рік в середньому становив 50 відсотків, при цьому господарського та лікувального корпусів – 100 відсотків.

- Санаторіями здійснюється господарська діяльність та надаються послуги із порушенням вимог законодавства у сферах пожежної, техногенної безпеки, цивільного захисту.

Так, санаторієм «Перемога» не вжито відповідних заходів з пожежної безпеки, що зафіксовано у приписі Святошинського районного управління ГУ ДСНС України у м. Києві (не встановлено пожежної сигналізації, внутрішнього і зовнішнього протипожежного водопостачання). Несвоєчасне та неповне реагування санаторієм «Батьківщина» на приписи Дрогобицького міжміського відділу Державної установи «Львівський обласний лабораторний центр МОЗ України» щодо непридатності для споживання водопровідної води та Трускавецького міського відділу ГУ ДСНС України у Львівській області щодо техногенної та пожежної безпеки, починаючи з жовтня 2017 року, зумовило небезпечні умови для санаторно-курортного лікування відпочиваючих. У санаторії «Салют» не в повній мірі обладнані звуковою системою оповіщення людей про пожежу приміщення житлового та медичного корпусу; не проведено ремонт автоматичної пожежної сигналізації у приміщеннях 1-го поверху; кухонне обладнання їдальні санаторію не обладнано автоматичною установкою пожежогасіння; електричні розетки не встановлено на поверхню негорючих основ на сходових клітинах, що може призвести до ризику загрози життю громадян, які отримують санаторно-курортне лікування в санаторії.

2.4.8.3. Рекомендації Мінсоцполітики:

– вжити заходів щодо забезпечення першочергової потреби санаторіїв у проведенні капітальних видатків; забезпечити контроль за дотриманням санаторіями вимог чинного законодавства у сфері цивільного захисту.

2.4.9. Мінсоцполітики не забезпечено дотримання виконання пункту 2 наказу № 426 у частині затвердження кількості санаторно-

курортних путівок, що підлягає реалізації юридичним і фізичним особам за повну вартість, а також не дотримано виконання вимог своїх наказів № 42, № 635, № 1145 та № 1467, якими затверджені положення про санаторії сфери управління Мінсоцполітики, щодо встановлення порядку реалізації юридичним та фізичним особам санаторно-курортних путівок за повну вартість. У порушення наказу № 426 та у недотримання положень про санаторії за відсутності наказу Мінсоцполітики щодо кількості путівок, яка підлягає реалізації за повну вартість, здійснено продаж 117 санаторно-курортних путівок на загальну суму 1100,7 тис. гривень.

2.4.9.1. Законодавча база

Згідно з наказом № 426 керівникам санаторіїв, що належать до сфери управління Мінпраці, надано право **реалізовувати** юридичним та фізичним особам санаторно-курортні путівки **за повну вартість** в обсягах, встановлених Міністерством. **Кількість путівок**, яка підлягає реалізації за повну вартість, **щорічно** затверджується Мінпраці після прийняття закону України про державний бюджет на відповідний рік. Згідно з положеннями санаторії мають право реалізовувати санаторно-курортні путівки за повну вартість у **встановленому уповноваженим органом управління Порядку** в обсягах та відповідно до наказу.

2.4.9.2. Виявлений стан справ

Аудитом встановлено, що Мінсоцполітики **не затверджено порядок реалізації** путівок та **кількість** путівок, що підлягає реалізації, натомість наказом Мінсоцполітики від 14.04.2017 № 630 «Про кількість путівок, що підлягають реалізації у 2017 році за повну вартість санаторіями сфери управління Мінсоцполітики» встановлено, що кількість путівок, які у 2017 році підлягають реалізації за повну вартість, **не перевищує 35 відс.**, у 2018 році згідно з наказом від 07.05.2018 № 662 – **від 10 до 30 відс.** загальної кількості путівок. При цьому **в порушення пункту 2 наказу № 426** санаторіями **не надано** Мінсоцполітики розрахунків калькуляції санаторно-курортних путівок для реалізації за повну вартість.

У 2017 році санаторіями Мінсоцполітики реалізовано за повну вартість **2069 путівок** на загальну суму **9210,8 тис. грн**, або **12 відс.** загальної планової кількості путівок. Слід зазначити, що санаторії Мінсоцполітики у I кварталі 2018 року **за відсутності наказу Мінсоцполітики** щодо кількості путівок, яка підлягає реалізації за повну вартість, **здійснено продаж 117 путівок на 1100,7 тис. грн**: санаторієм «Перемога» – **71 путівку** на суму 392,4 тис. грн, санаторієм «Батьківщина» – **104 путівки** на 650 тис. грн, санаторієм «Салют» – **81 путівку** на 40,4 тис. грн, санаторієм «Слава» – **4 путівки** на 17,9 тис. гривень.

2.4.9.3. Рекомендації Мінсоцполітики:

– затвердити Порядок реалізації юридичним та фізичним особам санаторно-курортних путівок за повну вартість, забезпечити затвердження калькуляції путівок для реалізації за повну вартість.

2.4.10. У порушення вимог статті 13 Бюджетного кодексу України у 2017 році санаторіями власні надходження не направлялися на покриття витрат, пов'язаних з організацією та наданням платних послуг, що призвело до покриття видатків спеціального фонду за рахунок коштів загального фонду державного бюджету.

2.4.10.1. Законодавча база

Відповідно до статті 13 Бюджетного кодексу власні надходження бюджетних установ використовуються (з урахуванням частини дев'ятої статті 51 цього Кодексу) на покриття витрат, пов'язаних з організацією та наданням послуг, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю. Передача коштів між загальним та спеціальним фондами бюджету дозволяється тільки в межах бюджетних призначень шляхом внесення змін до закону про Державний бюджет України. Платежі за рахунок спеціального фонду бюджету здійснюються в межах коштів, що фактично надійшли до цього фонду на відповідну мету.

2.4.10.2. Виявлений стан справ

У порушення вимог пункту 17 Порядку № 228 санаторієм «Перемога» на 2017, 2018 роки при складанні проекту кошторису по спецфонду не враховано рівень фактичних надходжень платних послуг за останній звітний рік. Як наслідок, початково затверджені Мінсоцполітики надходження до спеціального фонду санаторію «Перемога» занижено у 2–3 рази.

Аудитом у санаторії «Перемога» встановлено невідповідність обсягів статей витрачання коштів, передбачених затвердженими калькуляціями, фактичним обсягам. Так, у 2017 році відповідно до затверджених калькуляцій (на 1 людино-день) витрати на заробітну плату з нарахуваннями співробітникам санаторію мали би скласти 1010,4 тис. грн, фактично у 2017 році за рахунок коштів спеціального фонду спрямовано 592 тис. грн; на продукти харчування необхідно було спрямувати 461,1 тис. грн, фактично сплачено – 216,4 тис. гривень. Аналогічна ситуація спостерігалася і у I кварталі 2018 року, на виплату заробітної плати з нарахуваннями за рахунок коштів спеціального фонду спрямовано на 72,8 тис. грн менше, ніж закладено в калькуляціях.

Видатки на оплату праці працівників санаторію «Слава», задіяних у наданні платних послуг, у 2017 році повинні були б становити 513,7 тис. гривень. Тоді як касові видатки на оплату праці з нарахуваннями за спеціальним фондом становили лише 63,4 тис. грн, або на 450,4 тис. грн менше, ніж мали бути згідно з калькуляцією. Фактичні витрати на харчування осіб за рахунок спеціального фонду у 2017 році становили 296,5 тис. грн, в той же час касові видатки, проведені за рахунок коштів спеціального фонду, лише 245,2 тис. грн, або менше на 51,3 тис. гривень.

Аналогічно і санаторієм «Батьківщина» у 2017 році у порушення вимог частини четвертої статті 13 Бюджетного кодексу України за рахунок загального фонду покрито видатки спеціального фонду у загальній сумі **2053,1 тис. грн** (1881 тис. грн) та I кварталі 2018 року (172,1 тис. гривень).

Таким чином, власні надходження трьох санаторіїв не направлялися на покриття витрат, пов'язаних з організацією та наданням платних послуг, що призвело до покриття видатків спеціального фонду за рахунок коштів загального фонду бюджету. Як наслідок, санаторієм «Слава» кошти **загального фонду державного бюджету** у загальній сумі **501,7 тис. грн**, санаторієм «Перемога» у сумі **735,9 тис. грн** і санаторієм «Батьківщина» у сумі **2053,1 тис. грн** використано з порушенням бюджетного законодавства.

2.4.10.3. Рекомендації Мінсоцполітики:

– забезпечити дотримання вимог бюджетного законодавства при плануванні надходжень до спеціального фонду державного бюджету, не допускаючи покриття видатків спеціального фонду за рахунок загального фонду державного бюджету за КПКВК 2501470.

2.4.11. Мінсоцполітики як уповноваженим органом не забезпечено дієвого контролю у частині врегулювання правових відносин щодо права користування будівлями, спорудами та земельними ділянками, балансоутримувачами яких є санаторії, що несе ризик незаконного відчуження об'єктів державної власності. Виявлено ознаки кримінального правопорушення під час приватизації об'єкта державної власності (нежитлової споруди колишнього об'єкта цивільної оборони (бомбосховища)), який перебуває на балансі санаторію «Салют», уповноважений орган – Мінсоцполітики.

Мінсоцполітики не вживало дієвих заходів щодо повернення зазначеного об'єкта до державної власності. Матеріали з ознаками підроблення документів щодо погодження Мінсоцполітики приватизації зазначеного об'єкта не направлялися до правоохоронних органів, питання повернення цього об'єкта у державну власність у судовому порядку не вирішувалося.

2.4.11.1. Законодавча база

Відповідно до частини четвертої статті 5 Закону від 04.03.1992 № 2163 «Про приватизацію державного майна»⁷ приватизації **не підлягають об'єкти**, перелік яких затверджується Верховною Радою України за поданням Кабінету Міністрів України. Законом № 847 затверджено **перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації**. До переліку об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації, віднесено, зокрема, і **Одеський санаторій інвалідів Вітчизняної війни**.

Відповідно до Положення про Спеціалізований санаторій «Салют» (правонаступник Одеського санаторію інвалідів Вітчизняної війни), затвердженого наказом Мінсоцполітики від 08.10.2012 № 635, санаторій користується та розпоряджається майном на правах оперативного управління. Будь-які операції з майном здійснюються **за погодженням Мінсоцполітики**.

⁷ У редакції Закону України від 13.01.2012 № 4336 «Про внесення змін до деяких законів України з питань приватизації щодо реалізації положень Державної програми приватизації на 2012–2014 роки».

Довідково. Одеський санаторій інвалідів Вітчизняної війни створено наказом Міністерства соціального забезпечення Української РСР від 28.12.1976 № 141, який у подальшому наказом Міністерства соціального захисту населення України від 03.12.1996 № 163 «Про затвердження Положення про Одеський санаторій «Салют» перейменовано в Одеський санаторій «Салют», наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 19.06.2007 № 312 «Про затвердження Положення про Спеціалізований Одеський санаторій «Салют» – у Спеціалізований Одеський санаторій «Салют». Отже, **Санаторій «Салют» є правонаступником Санаторію інвалідів Вітчизняної війни.**

2.4.11.2. Виявлений стан справ

Аудитом, проведеним у Мінсоцполітики та санаторії «Салют», встановлено, що за відсутності контролю Мінсоцполітики за збереженням державного майна відчужено об'єкт державної власності – нежитлову споруду колишнього об'єкта цивільної оборони (далі – бомбосховище), яка розташована за адресою: м. Одеса, вул. С. Варламова, 28, площа забудови – 208,4 кв. м, **що перебуває на балансі санаторію «Салют», балансова вартість якого складає 124,67 тис. гривень.**

Дослідженням **копій документів** з цього питання встановлено, що у 2007 році Мінпраці на звернення спеціалізованого санаторію «Салют» листом від **02.10.2007** повідомлено санаторій **про неможливість приватизації бомбосховища** у зв'язку з вимогами Закону № 847. Натомість колишній директор санаторію «Салют» Іванов М. В. листом від **26.02.2008** звернувся до регіонального відділення Фонду державного майна в Одеській області (далі – відділення Фонду) з пропозиціями щодо відчуження нежитлової споруди (бомбосховища) загальною площею 224,3 кв. метра. Відділення Фонду листом від **20.03.2008** № 1/1319 поінформувало, що об'єкти цивільної оборони, які не використовуються за призначенням, знаходяться у незадовільному стані та виведені з переліку захисних споруд, **можуть бути приватизовані як об'єкти малої приватизації** відповідно до Закону України від 06.03.1992 № 2171 «Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)» (далі – Закон № 2171) та Закону України від 18.05.2000 № 1723 «Про державну програму приватизації на 2000–2002 роки» **за умови погодження з органом управління державного підприємства, на балансі якого знаходяться такі об'єкти, переважно на конкурсних засадах (аукціон, конкурс).**

Листом від **21.07.2008** № 503 директор санаторію «Салют» Іванов М. В. повторно звернувся до відділення Фонду, поінформувавши, що відповідно до акта списання об'єкта як бомбосховища, **споруду знято з обліку**, а Мінпраці **вирішує питання про зняття з балансу зазначеної споруди.** В листі зазначено, що відповідно до листа відділення Фонду від **20.03.2008** № 1/1319, **рішення Мінпраці** та відповідно до Закону № 2171 вирішується питання про приватизацію на конкурсних умовах, керівництво санаторію «Салют» **не заперечує щодо приватизації цього об'єкта.**

Наказом Фонду державного майна України (далі – Фонд) від 31.10.2008 № 1292 (далі – Наказ № 1292) до переліку об'єктів державної власності **групи А, що підлягають приватизації** шляхом продажу на аукціоні, було включено об'єкт «Нежитлова споруда колишнього об'єкта цивільної оборони загальною

площею 224,3 кв. м» за адресою: м. Одеса, вул. С. Варламова, 28А, балансоутримувачем якої є санаторій «Салют», орган управління – Міністерство праці та соціальної політики України. У графі «Примітки», зокрема, зазначено про погодження Одеського санаторію «Салют» (лист від 21.07.2008 № 503), Міністерства праці та соціальної політики України (лист від 15.04.2008 № 3423/0/14-08/04). Згідно з актом про стан захисної споруди цивільної оборони сховища II класу № 56949 санаторію «Салют» від 20.06.2006, який погоджено Департаментом цивільної оборони МНС України, **споруду, як непридатну, вилучено із системи цивільної оборони.**

Відділенням Фонду зазначене державне майно продано на аукціоні та укладено договір купівлі-продажу від 14.11.2012 № 2038, а також підписано акт приймання-передачі майна від 18.12.2012 № 879. Продавцем державного нерухомого майна було відділення Фонду в особі його начальника Косьміна Олексія Миколайовича, а покупцем – Вакуліна Ганна Андріївна (фізична особа).

Мінсоцполітики здійснювалися певні заходи щодо повернення у державну власність зазначеного об'єкта державної власності. Зокрема:

– листом від **06.03.2013** № 2515/0/14-13/04 Мінсоцполітики зверталось до Фонду щодо визнання продажу нежитлової споруди колишнього об'єкта цивільної оборони, що знаходиться на балансі санаторію «Слава», **недійсним та повернення у власність держави зазначеного майна.** Фонд листом від 19.03.2013 повідомив, що за поданням відділення Фонду (лист від 18.09.2008 № 01-03-05279) Наказом № 1292 Одеський санаторій «Салют» включено до переліку об'єктів державної власності, при цьому зазначив, що **спеціалізований Одеський санаторій «Салют» в переліку об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації, затвердженому Законом № 847, не значиться;**

– у 2016 році Мінсоцполітики здійснено внутрішній аудит у санаторії «Салют», у якому зазначалось, що відповідно до договору купівлі-продажу об'єкта державної власності, що підлягає продажу шляхом викупу, від 14.11.2012, **відчужено бомбосховище** площею 224,3 кв. м **без погодження Мінпраці** як уповноваженого органу. За результатами аудиту Мінсоцполітики листом від **11.08.2016** № 11773/0/14-16/04 за підписом заступника Міністра – керівника апарату Іванкевича В. зверталось до Фонду щодо вжиття заходів з повернення у державну власність незаконно відчуженого нерухомого майна, наголосивши, що **будь-яке погодження Мінпраці** щодо приватизації зазначеного державного майна **відсутнє.**

Фонд листом від 07.09.2016 № 10-20-16980 повідомив, що **не вбачає порушень** у процедурі приватизації зазначеної нежитлової споруди колишнього об'єкта цивільної оборони, **враховуючи наявність погодження Мінпраці та санаторію «Салют».** У додатку до копії цього листа – копії листа санаторію «Салют» від 21.07.2008 № 503 про те, що санаторій не заперечує щодо приватизації об'єкта, а Мінпраці вирішує питання про зняття з балансу цього об'єкта, та листа Мінпраці санаторію «Салют» від 15.04.2008 № 3423/0/14-08/04 за підписом заступника Міністра Барабаша В. **щодо погодження умов малої**

приватизації бомбосховища, яке за актом Міністерства надзвичайних ситуацій знято з обліку як непридатне.

Аудитом встановлено, що Мінсоцполітики відповідні матеріали з цього питання **до правоохоронних органів не направлялись**. Міністерством не вирішувалося питання повернення у державну власність зазначеного об'єкта у **судовому порядку**, при цьому Фондом у листі від **07.09.2016** зауважено, що повернення у державну власність об'єктів приватизації здійснюється **на підставі відповідного судового рішення**.

На запит Рахункової палати від 06.06.2018 № 07-1195 щодо законності та правових підстав приватизації об'єкта державної власності – нежитлової споруди колишнього об'єкта цивільної оборони (бомбосховища), балансоутримувачем якого є санаторій «Салют», Фонд листом від 12.06.2018 № 10-20-11817 надав **лише завірені копії документів** (копії листів відділення Фонду від 18.09.2008 № 01-03-05279, санаторію «Салют» від 21.07.2008 № 503, Міністерства праці та соціальної політики України від 15.04.2008 № 3432/0/14-08/04 та акта про стан захисної споруди цивільної оборони сховища II класу Санаторію «Салют» № 56949 від 20.06.2006), на підставі яких цей об'єкт державної власності Наказом № 1292 було включено до переліку об'єктів державної власності групи А, що підлягають приватизації.

Мінсоцполітики на запит Рахункової палати листом від 26.06.2017 № 12236/0/2-18/15 зауважило, що **Мінпраці та Мінсоцполітики як уповноважений орган управління не надавало жодних пропозицій** до Фонду та відділення Фонду **щодо погодження приватизації** нежитлової споруди колишнього об'єкта цивільної оборони загальною площею 224,3 кв. м за адресою: вул. Піонерська, 28, м. Одеса, Україна та **жодних погоджень щодо відчуження вказаного майна**.

Міністерством надано копію листа Мінпраці від 15.04.2008 № 3423/0/14-08/04, надісланого директору санаторію «Салют» Іванову М. В., за підписом заступника Міністра Барабаша В., щодо **погодження умов договору інвестиційного плану комплексної реконструкції санаторію «Салют»**. Ця копія **не відповідає змісту** копії листа за тим же номером і датою, на який посилався Фонд, за підписом заступника Міністра Барабаша В. щодо погодження Мінпраці **умов малої приватизації бомбосховища**.

Таким чином, у діях посадових осіб вказаних установ вбачаються **ознаки кримінального правопорушення, встановленого статтею 233 «Незаконна приватизація державного, комунального майна» Кримінального кодексу України**.

Слід зазначити, що **лише за результатами аудиту** Міністерство листом від 21.06.2018 № 11889/0/2-18/15 звернулось до Національної поліції України та Головного управління Національної поліції в Одеській області з проханням провести слідчі дії та перевірити правомірність відчуження вказаної нежитлової споруди колишнього об'єкта цивільної оборони, що перебуває на балансі санаторію «Салют», що належить до сфери управління Міністерства.

2.4.11.3. Рекомендації Мінсоцполітики:

– провести службове розслідування щодо невжиття посадовими особами дієвих заходів для повернення відчуженого об'єкта санаторію «Салют» (нежитлової споруди колишнього об'єкта цивільної оборони (бомбосховища)) до державної власності. Про результати поінформувати Рахункову палату.

3. ОЦІНКА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ НАСЛІДКІВ ІСНУВАННЯ РИЗИКІВ ВТРАТИ ЦІЛІСНОЇ СИСТЕМИ САНАТОРНО-КУРОРТНОГО КОМПЛЕКСУ МІНСОЦПОЛІТИКИ

3.1. Внаслідок внесення Законом України від 07.12.2017 № 2233 «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України» (далі – Закон № 2233) змін до Бюджетного кодексу України існує ризик руйнування цілісної системи санаторно-курортного комплексу Мінсоцполітики, що може спричинити соціальну напругу серед пільгових категорій осіб.

3.1.1. Законодавча база

Відповідно до статті 17 Закону № 3551 фінансування витрат, пов'язаних з введенням в дію цього Закону, здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів.

Законом № 2233 розділ VI «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу України доповнено пунктом 1¹, яким встановлено, що у пункті 8 частини першої статті 87 цього Кодексу підпункти «а», «б», «в» і «г» діють до **1 січня 2020 року**. Це означає **припинення здійснення видатків з Державного бюджету України на утримання, зокрема, чотирьох санаторіїв сфери управління Мінсоцполітики.**

3.1.2. Виявлений стан справ

На виконання вимог Закону № 2233, відповідно до пункту 6 Плану організації підготовки проектів актів, необхідних для забезпечення реалізації Закону № 2233, схваленого на засіданні Кабінету Міністрів 11.01.2018, **МОЗ було доручено** в установленому порядку подати на розгляд Уряду проект акта Кабінету Міністрів України щодо визначення відповідного переліку закладів охорони здоров'я, що перебувають у державній власності.

Мінсоцполітики листом від 08.02.2018 звернулося до МОЗ з пропозицією **включити санаторії сфери управління Мінсоцполітики (санаторії «Перемога», «Батьківщина», «Слава», «Салют») до Переліку державних програм розвитку та підтримки закладів охорони здоров'я, що перебувають у державній власності, який згідно з підпунктом «є» пункту 8 частини першої статті 87 Бюджетного кодексу України затверджується Кабінетом Міністрів України, що вводиться в дію з 01.01.2020.**

Не отримавши відповіді від МОЗ, Мінсоцполітики листом від 10.04.2018 звернулося до Кабінету Міністрів України із проханням посприяти у включенні зазначених закладів сфери управління Мінсоцполітики до вказаного Переліку. У листі зазначено, що зміни, внесені Законом № 2233 до Бюджетного кодексу України у частині припинення фінансування та утримання вказаних закладів за

рахунок коштів Державного бюджету України, можуть призвести до руйнування цілісної системи санаторно-курортного комплексу Мінсоцполітики, що позбавить можливості надавати цілорічно безоплатні оздоровчо-лікувальні та реабілітаційні послуги ветеранам війни та інвалідам і спричинить соціальну напругу серед цих пільгових категорій осіб.

На час проведення аудиту порушене питання не вирішено.

3.1.3. Рекомендації Кабінету Міністрів України:

розглянути питання включення закладів сфери управління Мінсоцполітики (санаторіїв «Перемога», «Батьківщина», «Слава», «Салют») до Переліку державних програм розвитку та підтримки закладів охорони здоров'я, що перебувають у державній власності, який затверджується Кабінетом Міністрів України згідно з підпунктом «є» пункту 8 частини першої статті 87 Бюджетного кодексу України.

Член Рахункової палати

В. І. Невідомий